

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Regionální politika EU a rozvoj regionu soudržnosti
Severovýchod**

Galina Gapanovich

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Galina Gapanovich

Provoz a ekonomika

Název práce

Regionální politika EU a rozvoj Regionu soudržnosti Severovýchod

Název anglicky

Regional Policy of the EU and Development of the Cohesion Region Severovýchod

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit regionální politiku EU a její využívání v Regionu soudržnosti Severovýchod, a to včetně konkrétních realizovaných projektů.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Českého statistického úřadu, ROP Severovýchod a pozornost bude věnována i realizovaným projektům.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Regionální politika, Regionální rozvoj, Regionální operační program, Strukturální fondy EU, Evropská unie

Doporučené zdroje informací

Další literatura bude doporučena v průběhu zpracování práce.

- 1.KOL. AUT. 2011: Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň, Aleš Čeněk
- 2.MATES, P., WOKOUN, R. et al. 2001: Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy. Praha, Prospektrum
- 3.BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. 2012: Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Praha, Karolinum
- 4.JANEČKOVÁ L., VAŠTÍKOVÁ M.1999: Marketing měst a obcí. Praha, Grada Publishing
- 5.PEKOVÁ J., PILNÝ J.2002: Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha, ASPI Publishing
- 6.KOL. AUT. 2008: Řízení obcí I. Praha, Professional Publishing
- 7.KOL. AUT. 2008: Řízení obcí II. Praha, Professional Publishing
- 8.BERAN, V 2005: Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí. Praha, Academia
- 9.WOKOUN, R. a kol. 2008: Regionální rozvoj. Praha, Linde

Předběžný termín obhajoby

2015/16 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 11. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci Regionální politika EU a rozvoj regionu soudržnosti Severovýchod jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Gapanovich Galina

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jakubu Husákovi Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi poskytl během zpracování bakalářské práce, za jeho pomoc a bezproblémovou komunikaci.

Regionální politika EU a rozvoj regionu soudržnosti Severovýchod

EU Regional Policy and Development of the Northeast Cohesion Region

Souhrn

Tématem bakalářské práce je charakteristika regionální politiky Evropské unie a zkoumání rozvoje regionu soudržnosti Severovýchod

V první části je popsána regionální politika EU, její vývoj, nástroje a cíle, se zaměřením na programové období 2007-2013 a základní pojmy související s touto problematikou.

Ve druhé části je charakterizován region NUTS II Severovýchod (geografické vymezení regionu, demografická situace, stav hospodářství a cestovního ruchu).

Ve třetí části je analyzován stav čerpání prostředků z ROP (Regionální operační program) a způsob využívání regionální politiky EU v regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod.

Summary

Characteristic of EU regional policy and research development of the region in the Northeast Cohesion is the topic of the bachelor thesis.

The first part describes the EU regional policy, development, tools and targets, focusing on the 2007-2013 programming period and the basic concepts related to this issue.

The second part characterizes the region by NUTS II Northeast (geographical definition of the region, the demographic situation, state of the economy and tourism).

The third part analyzes the status of drawing funds from the ROP (Regional Operational Programme) and the method used by the EU regional policy in the region NUTS II Northeast.

Klíčová slova: Regionální politika, Regionální rozvoj, Regionální operační program, Strukturální fondy EU, Evropská unie.

Keywords: Regional Policy, Regional Development, Regional Operational Programme, European Structural Funds, European Union.

Obsah:

1	Úvod.....	9
2	Cíl a metodika práce	11
3	Teoretická východiska	12
3.1	Region	12
3.1.1	Definice regionu	12
3.1.2	Členění regionu.....	13
3.2	Regionální politika	15
3.2.1	Definice regionální politiky	15
3.2.2	Vznik regionální politiky	16
3.2.3	Příčiny vzniku regionální politiky	17
3.2.4	Nástroje regionální politiky	19
3.3	Regionální politika EU.....	20
3.3.1	Důvody pro společnou regionální politiku EU	20
3.3.2	Vývoj regionální a strukturální politiky EU	21
3.3.3	Úrovně regionální politiky EU	25
3.3.4	Fondy regionální a strukturální politiky EU	27
3.4	Regionální politika ČR.....	29
3.4.1	Institucionální zabezpečení regionální politiky	29
3.4.2	Operační programy a cíle ČR pro období 2007-2013.....	31
3.4.3	Operační programy a cíle ČR pro období 2014-2020.....	33
4	Charakteristika regionu soudržnosti Severovýchod	34
4.1	Základní charakteristika	34
4.2	Obyvatelstvo	35
4.3	Cestovní ruch	35
4.4	Hospodářství	36
5	Analýza čerpání finančních prostředků z ROP	38
5.1	Analýza čerpání prostředků v jednotlivých prioritních osách.....	41
5.1.1	Prioritní osa 1	41
5.1.2	Prioritní osa 2.....	44
5.1.3	Prioritní osa 3.....	47
5.1.4	Prioritní osa 4.....	50
5.1.5	Prioritní osa 5.....	53
5.2	Zhodnocení využívání finančních prostředků z ROP Severovýchod	55
5.3	Analýza výsledků využívání regionální politiky Evropské unie v rámci regionu soudržnosti Severovýchod	56
6	Závěr	67

7	Seznam použitých zdrojů.....	70
	Tištěné zdroje	70
	Elektronické zdroje.....	70
	Seznam grafů.....	72
	Seznam obrázků.....	72

1 Úvod

Tématem bakalářské práce je charakteristika regionální politiky Evropské unie a zkoumání rozvoje regionu soudržnosti Severovýchod. Hlavním důvodem výběru tohoto tématu je jeho aktuálnost. Regionální politika už několik desetiletí představuje klíčový a primární směr pro sociálně-hospodářskou politiku v EU, což je pochopitelné.

Postupem času se závažnost role regionální politiky v rámci činnosti EU zvyšuje, a to zejména pod vlivem územního a teritoriálního rozšíření EU. Regionální politika EU se uskutečňuje v několika úrovních státní správy. Jedná se o národní, regionální a nadnárodní úroveň.

Regionální politika Evropské unie představuje nadnárodní úroveň. Regionální politika je primárně zaměřena na vytvoření a rozvoj konkurenčních výhod Evropské unie ve vztahu ke zbytku světa. Regionální politika je nyní více orientována na budoucnost, a to prostřednictvím mobilizace možností a potenciálů, avšak neplatí kompenzace za problémy vzniklé v minulosti.

Cílem regionální politiky je zlepšení konkurenceschopnosti regionů pomocí zvýhodnění ekonomických faktorů a upřednostnění hospodářského růstu a zaměstnanosti, navýšení podpory programů v oblasti ochrany životního prostředí, energetické bezpečnosti a poskytování investic pro hospodářský rozvoj v určitých oblastech a odvětvích. Regionální politika rovněž pomáhá chudším regionům úspěšně konkurovat na evropském trhu bohatším oblastem a dosáhnout tak v oblasti růstu úroveň více prosperujících a rozvinutých oblastí.

Fondy EU poskytují finanční podporu určenou pro perspektivní dlouhodobý rozvoj a stabilizaci ekonomiky v nejméně rozvinutých regionech v Evropské unii. Prostředky, které poskytuje EU pro rozvoj a růst ekonomiky, nejsou půjčkou, která musí být vrácena. To je zárukou efektivního rozvoje podnikání a rovněž garantem dosažení a naplnění cílů projektu. Fondy EU jsou k dispozici méně rozvinutým regionům prostřednictvím mnoha specializovaných programů.

Pro úspěšné využívání zdrojů z evropských fondů je nutné mít vytvořené operační programy, určené pro dané období. Účelem je umožnit efektivní čerpání prostředků a zajistit, aby byly primárně financovány projekty, které přispívají ke globálnímu rozvoji daného regionu i k naplňování obecných cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Ve skutečnosti se v jádru evropské integrační skupiny vždy vyskytuje mnoho

problémových oblastí. Mezi nimi vynikají území s nepříznivou a nevýhodnou ekonomickou strukturou (především zaostalé agrární oblasti a staré průmyslové regiony), s akutními sociálními problémy (zejména s chronicky vysokou nezaměstnaností včetně mládeže), či s nedostatečnými ekonomickými předpoklady směřujícími k dosažení dlouhodobě udržitelného rozvoje vlastních regionálních zdrojů (zejména v okrajových a ostrovních regionech).

Regionální vývoj lze považovat za proces velmi komplikovaný a složitý, z čehož vyplývá, že stanovit mu přesný určitý směr je jen zřídka možné. Dá se říci, že je velmi obtížné předvídat, co se s tímto problémem stane v budoucnosti a jak se bude následně vyvíjet. První výsledky reálného rozvoje se zobrazí až po poměrně dlouhé době. Výše uvedené obtíže a případná rizika však nemohou být podkladem pro odmítnutí provádět takovou regionální politiku, která jasně a zřetelně vykazuje výsledky své činnosti. Mohlo by se zdát, že finální výsledek není příliš uklidňující a jednoznačně pozitivní, ale v tomto případě je žádoucí uvažovat a přemýšlet o výše uvedeném naléhavém problému a na základě toho si položit tuto aktuální otázku: co by se stalo bez činnosti regionální politiky?

2 Cíl a metodika práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit využívání regionální politiky Evropské unie v rámci regionu soudružnosti Severovýchod se zaměřením na čerpání finančních prostředků z ROP (Regionální operační program). Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat Českého statistického úřadu. Pozornost bude věnována i realizovaným projektům.

Práce je rozdělena na čtyři základní části. První část obsahuje teoretické pojmy. Cílem je popsat základní pojmy regionální politiky, představit cíle a nástroje, které jsou uplatňovány při realizaci efektivního rozvoje členských států EU. Dalším partikulárním cílem je charakterizovat význam a vývoj regionální politiky. Pro vypracování této části budou použity informace získané z odborné literatury a internetových stránek.

Druhá část popisuje region soudružnosti Severovýchod s hlavním zaměřením na analýzu sociální a ekonomické situace regionu, na popis a charakteristiku administrativního a demografického členění. Tato část konkrétně zahrnuje charakteristiku hospodářství, cestovního ruchu a obyvatelstva regionu. V této pasáži práce budou využity statistické údaje Českého statistického úřadu, které jsou k dispozici na webových stránkách na internetu.

Třetí část bakalářské práce se zabývá zhodnocením a analýzou úspěšnosti regionální politiky regionu soudružnosti Severovýchod se zaměřením na čerpání finančních prostředků z ROP v období let 2007-2013 a charakteristiku nového období 2014-2020 s orientací nasměrovanou především na pochopení cílů a návrhů budoucího vývoje regionální politiky EU. V této části budou využita a analyzována sekundární data, získaná z oficiálních internetových stránek Regionální rady regionu Severovýchod a z odborné literatury.

Závěrečná část práce obsahuje celkové hodnocení operačních programů a návrhy na úpravu za účelem zlepšení a zefektivnění využívání finančních prostředků z fondů EU určených pro rozvoj regionu soudružnosti Severovýchod.

3 Teoretická východiska

3.1 Region

3.1.1 Definice regionu

Existuje celá řada definic pojmu *region*, avšak neexistuje všeobecně přijatelná definice tohoto pojmu, a proto v různých odborných pracích, zabývajících se regionální tematikou, je tento termín používán v různém smyslu.

Z tohoto důvodu je možné uvést několik definic pojmu:

- **Region** je územní celek, který je podle jednoho či více znaků (kritérií) vyčlenitelný z širšího území, jenž je pomocí těchto znaků vymezován pro konkrétní účel (ekonomické zájmy, vytváření informačních systémů, administrace atd.) či jemuž v uspořádání území přísluší konkrétní funkce.¹
- **Region** je území s definovanými prvky, v němž existuje specifická funkční a související infrastruktura a prosazuje se v něm společný zájem pro rozvoj regionu a zlepšení blahobytu občanů.
- **Regionem** je územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován. (Podle zákona o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000.²

Regionalizace je proces vymezování regionů, při kterém dochází buď k rozčleňování území státu do menších územních celků, nebo naopak k seskupování základních prostorových jednotek do větších celků.

Vydělení geografických regionů se provádí na základě dvou specifických hledisek: **objektivního**, tj. region je chápán jako reálně existující jednotka, jejíž hranice jsou jednoznačně určené a v podstatě neměnné; **subjektivního**, tj. region je abstrakcí, modelem, který pomáhá při studiu prostorové stránky sociálně ekonomických jevů a při jejich ovlivňování.³

¹ MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, s. 40.

² STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 20.

³ MATOUŠKOVÁ, Zdena. *Regionální a municipální ekonomika*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, s. 65.

3.1.2 Členění regionu

Z hlediska metody regionalizace lze rozlišit různá dělení regionů:

✓ Podle typu účelu regionů:

- **Přírozené** - jsou to vztahově uzavřené územní celky s územní dělbou funkcí mezi jádrem a zázemím (periferie). Vztahová uzavřenost územního celku je relativní pojem. Žádný územní celek (region) logicky není vztahově plně uzavřen. Základními funkčními vztahy v území (mezi jádrem a zázemím) jsou dojíždění za prací, do škol a za službami.
- **Administrativní** - jsou vymezovány za účelem výkonu veřejné správy. Jedná se o regiony umělé, mnohdy neodpovídající skutečným procesům a vztahům probíhajícím v území. Administrativní (statisticky účelové) členění vymezuje okresy, kraje a regiony soudržnosti.⁴

✓ Podle struktury regionů:

Podle oblastní struktury lze rozlišit dva základní typy geografických regionů:

- **Homogenní** - vymezují se podle stejnorodosti svých vlastností po celé ploše regionu, nikoli na základě zjištění vzájemných recipročních vztahů. Například jde o oblasti, které mají shodně členěný pahorkatinný reliéf, nebo oblasti, ve kterých můžeme zaregistrovat převahu pěstování brambor. Avšak homogenita není absolutní, mohou se vyskytovat určité odchylky či odlišnosti. Homogenní regiony se zpravidla vyskytují ve fyzikální geografii (např. klimatické, geomorfologické a biogeografické regiony).
- **Heterogenní** (nehomogenní, nodální, spádové, uzlové, funkční regiony) - vymezují se podle nestejnorodosti a rozdílnosti svých vlastností, ale s funkční jednotností. Skládají se z nodálního centra nebo z několika nodálních center a zázemí (periferie), které je navzájem vázáno drahami a toky. Heterogenní regiony zahrnují různé druhy přemístování, například pohyb obyvatelstva, transport zboží a dopravu.⁵

⁴ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 21.

⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a

- ✓ Podle státní podpory regionálního rozvoje na období 2014-2020:
 - **Hospodářsky problémové regiony** jsou charakterizovány z hlediska vybraných hospodářských a sociálních ukazatelů nižší úrovně, než je jejich průměrná úroveň v ČR. Hospodářsky problémové regiony se odlišují a vyznačují nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, nízkou životní úrovní, nízkým stupněm ekonomické výkonnosti, nízkým průměrným příjmem obyvatel a nepříznivým demografickým vývojem.
 - **Ostatní regiony** se člení například na:
 - a) Sociálně znevýhodněné oblasti, mezi které se řadí oblasti vykazující dlouhodobou nezaměstnanost a výskyt sociálně vyloučených lokalit, jakož i lokalit ohrožených sociálním vyloučením. To je spojeno mimo jiné s potenciálním sociálním napětím a s vyšším výskytem sociálně-patologických jevů (alkohol, drogy, lichva, gamblerství).
 - b) Bývalé a současné vojenské újezdy – do této kategorie lze zařadit oblasti bývalých vojenských újezdů a prostor (budov a pozemků) mimo bezprostřední území vojenských újezdů. V budoucnu bude nutné podporovat a posilovat rozvoj území bývalých vojenských újezdů, tj. Ralska, Dobré Vody a Mladé. Bývalé a současné vojenské újezdy budou zahrnuty do státem podporovaných regionů.⁶

- ✓ Podle řadu regionů:
 - **Mikroregiony** – lze je považovat za územní celky, v jejichž rámci probíhají uzavřené nejintenzivnější regionální procesy, např. denní dojíždění za prací a základními službami.
 - **Mezoregiony** – to jsou rozsáhlé územní celky, jejichž integrita je jen částečně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva, např. občasná dojíždění za prací, migrace obyvatelstva, dojíždění do hierarchicky vyšších zařízení služeb.

nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 65.

⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020* [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf177bdf-81e7-4a72-8a70-2d189f1165e1/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>.

- **Makroregiony** – to jsou regionální centra, která tvoří základ regionálních systémů, přičemž se v nich vytváří stále vyšší podíl produkce.⁷
- ✓ Podle ekonomické výkonnosti regionů:
 - **Růstové regiony** – to jsou rozvíjející se regiony, ve kterých vznikají nová odvětví v oblasti výroby a služeb a rovněž tam dochází ke zvyšování a nárůstu počtu obyvatel.
 - **Stagnující regiony** – to jsou regiony, ve kterých neprobíhají žádné podstatné a zásadní změny z hospodářského hlediska.
 - **Problémové regiony** – za takové lze považovat regiony, které vykazují dlouhodobě nízkou ekonomickou výkonnost, takže zahrnují oblasti postižené velkými strukturálními změnami.⁸

3.2 Regionální politika

3.2.1 Definice regionální politiky

Regionální politika vznikla primárně na počátku 30. let 20. století ve Velké Británii, avšak do současnosti nebyla jako pojem kompletně zaznamenána a dá se říci, že dosud neexistuje v odborné teorii jediná závazná univerzální definice tohoto pojmu.⁹

V knize *Regionální a municipální ekonomika* (autorka Zdena Matoušková) je regionální politika definována jako soubor cílů a opatření, které mají vést ke snižování a zmírnění rozdílů v sociálně-ekonomické úrovni jednotlivých regionů.¹⁰

Podle *Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014–2020* regionální politika představuje soubor cílených zásahů a intervencí, které ovlivňují rozložení ekonomických aktivit v území a vedou k rozvoji infrastruktury, jakož i ke snížení nerovnováhy v sociálním rozvoji.¹¹

⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 72.

⁸ LACINA, Karel. *Regionální rozvoj a veřejná správa*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 37.

⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 99-100.

¹⁰ MATOUŠKOVÁ, Zdena. *Regionální a municipální ekonomika*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, s. 109.

¹¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020* [online].

Ze všech uvedených definic vyplývá, že regionální politika musí mít jasně definované cíle a nástroje, které následně určité organizace mohou ve své činnosti a aktivitách využívat.

V souvislosti s historickým vývojem lze rozlišit dva základní přístupy k regionální politice: regionální politiku tradiční a současnou.

Shrnutí rozdílů mezi těmito dvěma typy regionální politiky uvádí následující tabulka:

Tabulka 1. Rozdíl mezi tradiční a současnou regionální politikou

Aspekt	Regionální politika	
	Tradiční	Současná
Regiony	geografické relativně stálé problémové regiony	geografické relativně rychle se měnící problémové regiony
Problémy	rozvinutost/zaostalost	strukturální změny
Strategie	regionální růst	regionální inovace
Nástroje	meziregionální přerozdělování	mobilizace vnitřních zdrojů
orientace na tyto věci:	kapitál, suroviny, velké firmy	informace, technologie, služby, malé a střední firmy
organizační forma	centralizace	decentralizace

Zdroj: KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 100-105.

3.2.2 Vznik regionální politiky

Regionální politika vznikla na počátku 30. let 20. století ve Velké Británii v souvislosti s velkou hospodářskou krizí. V této době se ekonomické a sociální rozdíly ve vývoji jednotlivých regionů prohloubily natolik, že stát byl pod hrozbou sociálně politických konfliktů nucen přijmout určité kroky k jejich zmírnění.

[cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf177bdf-81e7-4a72-8a70-2d189f1165e1/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>.

V roce 1934 byl přijat Zákon o speciálních územích za účelem řešení vzniklého problému, v němž byly vymezeny problémové regiony a definovány způsoby a metody vedoucí ke zlepšení infrastruktury a současně byla stanovena pravidla pro alokaci prostředků.

Regionální politika ve Velké Británii byla následně aktivně rozvíjena a svou vysokou úroveň si britská regionální politika udržela až do současnosti.

Od konce 40. let 20. století, tedy v období po 2. světové válce, se regionální politika začala rovněž rozvíjet ve Francii a Itálii. Ve Francii byla prvořadým problémem extrémní dichotomie mezi pařížským regionem a ostatním územím, a proto byla regionální politika zaměřena na podporu rozvoje dvanácti tzv. metropolí rovnováhy (Marseille, Lille, Bordeaux atd.) při současném omezování dalšího kvantitativního růstu Paříže. V Itálii bylo hlavním úkolem vyřešit velké rozdíly v ekonomické úrovni mezi severní a jižní polovinou země.

Na přelomu 50. a 60. let minulého století se začala rozvíjet regionální politika ve většině západoevropských zemí. Německo se zabývalo podporou restrukturalizace starých průmyslových regionů. Nizozemsko zaměřilo svou pozornost na regionální politiku vysoce urbanizovaných regionů potýkajících se se sociálními, infrastrukturními a ekologickými problémy. Země Skandinávie se věnovaly problematice řídké zalidněných oblastí za polárním kruhem.

Koncem 80. let v postkomunistických evropských zemích dochází k praktické realizaci regionální politiky, která se začala jevit jako potřebná a nutná po nastalých kardinálních společensko-politických změnách, a také v souvislosti s regionálními důsledky přechodu k tržní ekonomice.

3.2.3 Příčiny vzniku regionální politiky

Hlavními příčinami vzniku regionální politiky jsou meziregionální rozdíly a existence problémových regionů. Regionální problémy mohou být způsobeny ekonomickými i neekonomickými faktory. Značná koncentrace těchto problémů v určité oblasti zpravidla vede ke vzniku regionů například s vysokou mírou nezaměstnanosti, nízkou hospodářskou výkonností, se špatnou kvalitou životního prostředí atd.

Lze rozlišit tři základní typy problémových regionů:

- 1. Regiony nedostatečně vybavené přírodními zdroji** – jedná se o odlehlé okrajové části jednotlivých zemí, ve kterých se vyskytují ve značné míře nepříznivé přírodní podmínky pro rozvoj zemědělství. Takový region nemůže poskytnout svému obyvatelstvu životní úroveň srovnatelnou s ostatními částmi státu. Šanci na perspektivní vývoj tohoto typu regionu představuje zvýšení životní úrovně na úroveň ostatních regionů za předpokladu, že region bude přitažlivý např. pro cestovní ruch, který může být mnohdy jediným stimulem pro celkové ekonomické oživení.
- 2. Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů** – to jsou regiony, které mají nedostatek kapitálu. Důsledkem je nízká životní úroveň obyvatelstva ve srovnání s životní úrovní v rozvinutých regionech. Šance na zlepšení situace v takových problémových regionech závisí zejména na ekonomické situaci v jiných oblastech a na technologickém pokroku, především na jeho efektivním využití takovým způsobem, aby se aplikace a zpracování územních zdrojů staly ekonomicky dostupnými.
- 3. Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími** – jedná se o regiony, které v minulosti patřily mezi nejvyspělejší a nejrozvinutější, avšak změny ve struktuře poptávky způsobily stagnaci či úpadek tradičních průmyslových odvětví (těžba uhlí, energetika, hutnictví, textilní výroba, těžké strojírenství) profilujících ekonomickou strukturu předmětných regionů. Tyto regiony se obvykle vyznačují těmito atributy:
 - rostoucí mírou nezaměstnanosti,
 - klesající ekonomickou úrovní ve srovnání s ostatními regiony,
 - nízkou mírou ekonomické aktivity obyvatelstva, zejména v případě žen,
 - vysokou mírou stěhování obyvatelstva jinam,
 - neadekvátní infrastrukturou.

Nicméně v reálném světě obvykle dochází ke kombinaci jednotlivých typů problémových regionů a rovněž zařazení jednotlivých regionů mezi kategorii „problémové“ se v průběhu času může měnit.

V současnosti do problémových regionů České republiky patří Ostravsko, Podkrušnohoří a Kladensko.¹²

3.2.4 Nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky vycházejí z identifikace hlavních regionálních problémů a z analytického pojetí státní hospodářské politiky. Z reálných cílů regionální politiky jsou odvozovány nástroje regionální politiky, které jsou zaměřeny na přilákání kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu, rovněž také na stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů a na dosídlení či stabilizaci obyvatelstva v regionu.

Nástroje regionální politiky se člení do dvou základních skupin:

Makroekonomické nástroje:

- Fiskální politika – představuje spravedlivé meziregionální přerozdělování prostřednictvím státního rozpočtu a ovlivňování celkové poptávky v jednotlivých regionech.
- Monetární politika – je charakterizována jako ovlivňování množství finančních prostředků v ekonomice. Spočívá v usnadnění přístupu k úvěrům ve vybraných regionech, v regionalizaci objemů poskytovaných úvěrů, ve výši úrokové míry a rovněž ve stanovených lhůtách splatnosti.
- Protekcionismus - představuje státní ovlivňování dovozů prostřednictvím dovozních limitů a cel. Smyslem opatření je orientovat poptávku po domácí produkci.

Mikroekonomické nástroje:

Podstatou mikroekonomických nástrojů je cílené působení na rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Podle zaměření na ekonomické subjektivní mikroekonomické podmínky se nástroje člení na:

- nástroje ovlivňující prostorový pohyb pracovních sil,
- nástroje působící na prostorový pohyb kapitálu.

¹² KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 98-99.

Cílem působení mikroekonomických nástrojů je obnovení rovnováhy na regionálních trzích práce ovlivňováním jedné či obou stránek tohoto vztahu, čili práce a kapitálu.

Ostatní nástroje regionální politiky:

- administrativní nástroje byly v minulosti výjimečně použity v praxi regionální politiky v zemích s tržní ekonomikou. V případě praktického použití těchto nástrojů bylo některým firmám přikázáno zastavit ekonomickou činnost, která nevyhovovala potřebám vyváženého rozvoje v daném území.
- institucionální nástroje spočívají v zabezpečení tvorby regionálních programů a plánů, poskytování služeb pro podnikatelské subjekty a pro regionální i místní orgány veřejné správy, prezentaci regionu a obcí, ve vzdělávacích a školicích aktivitách a v neposlední řadě v zapojení těchto subjektů do přípravy a realizace programů Evropské unie (EU).¹³

3.3 Regionální politika EU

3.3.1 Důvody pro společnou regionální politiku EU

- rozpor mezi závažností regionálních problémů a schopnostmi států tyto problémy řešit;
- snaha o vytvoření ekonomické a monetární unie (především zavedení a rozšíření eura);
- požadavek některých členských států na kompenzaci regionálních dopadů ostatních (neregionálních) forem politiky EU, zvláště zemědělské politiky;
- příliš časté omlouvání a zdůvodňování poskytování nejhrůznějších dotací do průmyslu vládami některých členských států EU s výmluvami na regionální problémy (s cílem podpory průmyslu proti zahraniční konkurenci).¹⁴

¹³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 107-112.

¹⁴ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 35.

3.3.2 Vývoj regionální a strukturální politiky EU

Základní etapy vývoje regionální EU:

1. 1958–1973
2. 1974–1985
3. 1986–1993
4. 1994–1999
5. 2000–2006
6. 2007–2013
7. 2014–2020

1. etapa 1958–1973:

Pro první období je charakteristický individuální přístup členských zemí bez koordinace na nadnárodní úrovni. Existovala vnitřní regionální disparita v některých členských zemích (zejména Francie a Itálie). V roce 1973 bylo Evropské společenství rozšířeno o Dánsko, Irsko a Velkou Británii, čímž se zvýraznily podstatné diference a rozdíl nejen mezi členskými státy, ale zejména mezi jednotlivými regiony.

2. etapa: 1974–1985

Ve druhém období došlo k posílení regionální dimenze celého instrumentária integračních politik. V této době probíhalo narůstání strukturální krize, zvolnění celkové hospodářské dynamiky, zhoršení podmínek pro zabezpečování sociální a ekonomické soudržnosti jako jednoho ze základních integračních cílů.

Velká Británie jako příklad země s výraznými regionálními rozdíly začala prosazovat vznik společné regionální politiky financované na základě jednotného fondu regionálního rozvoje. V roce 1975 byl založen Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), který se stal základní vnitřní institucí ES pro správu regionální politiky a nástrojem pro snižování výrazných regionálních diferencí v ES (zejména regiony s převahou zemědělství a regiony se strukturálními změnami v průmyslu). Největšími příjemci prostředků čerpaných z ERDF se staly tyto státy: Itálie, Velká Británie, Irsko a později po svém vstupu do ES i Řecko, Španělsko a Portugalsko.

3. etapa: 1986–1993

Třetí etapa byla chápána jako relativně velkorysejší období pro realizaci regionální a strukturální politiky. V průběhu tohoto období došlo k zahájení realizace projektu jednotného vnitřního trhu a schválení Aktu o jednotné Evropě. V roce 1986, po vstupu Španělska a Portugalska do ES, byl zaveden a uplatňován nástroj nazvaný Integrované středomořské programy. Zároveň došlo k pokračování směřování určitých finančních prostředků do některých regionů Itálie, celého Řecka a do jižních oblastí Francie.

V roce 1988 bylo nejvyššími orgány ES přijato rozhodnutí o integraci regionální politiky s částí sociální a agrární politiky do tzv. strukturální politiky.

V roce 1989 došlo k reformě strukturálních fondů a pro období 1989-1993 bylo stanoveno pět cílů strukturální politiky:

- 1) podpora rozvoje a strukturálních změn zaostávajících regionů,
- 2) přeměna regionů nebo jejich částí, které jsou vážně ohroženy hospodářským úpadkem,
- 3) boj s dlouhodobou nezaměstnaností a podpora integrace mladých lidí a osob vyřazených z trhu práce do pracovního procesu,
- 4) podpora adaptace pracovníků na hospodářské změny a změny ve výrobě,
- 5) podpora rozvoje venkovských regionů:
 - a) urychlení strukturálních změn v zemědělství v rámci reformy společné zemědělské politiky a podpora modernizace a restrukturalizace rybolovu,
 - b) umožnění rozvoje a strukturálních změn venkovských regionů.

Předmětem regionální politiky se staly Cíl 1, 2 a 5b.

V roce 1986 byly zveřejněny dva programy regionální politiky ES:

- STAR Rozvoj moderních telekomunikací
- VALOREN Zhodnocení vnitřního energetického potenciálu

4. etapa: 1994–1999

V roce 1995, po přijetí Finska a Švédska do EU, byl zformulován nový, v pořadí šestý cíl strukturální politiky - rozvoj a strukturální změny regionů s extrémně nízkým zalidněním.

V roce 1994 Evropská komise schválila dokument Evropa 2000+ , který se věnuje problematice rozvoje evropského prostoru ve vazbě na perspektivní rozšíření EU po roce 2000, a dokument Principy rozvojové politiky evropského prostoru, který byl přijat Radou ministrů pro regionální rozvoj v roce 1994.

Hlavními cíli těchto dokumentů jsou:

- dosažení hospodářské a sociální soudržnosti
- dobudování vnitřního trhu

5. etapa: 2000–2006

V tomto období došlo ke snížení počtu cílů i iniciativ Společenství na čtyři. Také byly striktně odděleny finanční prostředky určené pro aktuální členské země a kandidátské země. Počet států sdružených v EU se rozšířil o deset členských zemí k 1. květnu 2004.¹⁵

Tři cíle platné pro období 2000–2006:

1. Pomoc regionům, jejichž rozvoj zaostává.
2. Hospodářská a společenská konverze oblastí, které čelí strukturálním obtížím (průmyslové, venkovské, městské, rybářské).
3. Adaptace a modernizace politiky a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti.

Iniciativy Společenství – čtyři programy:

1. *INTERREG III*: přeshraniční, nadnárodní a meziregionální kooperace podporující vyvážený rozvoj a prostorové plánování - financováno z ERDF.
2. *URBAN II*: regenerace měst - financováno z ERDF.
3. *LEADER+*: rozvoj venkova - financováno z EAGGF (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond).
4. *EQUAL*: nadnárodní kooperace proti diskriminaci a nerovnosti na trhu práce - financováno z ESF (Evropský sociální fond).¹⁶

Strukturální fondy byly rozšířeny o jeden:

¹⁵ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 39.

¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 126.

1. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF).
2. Evropský sociální fond (ESF).
3. Evropský zemědělský záruční a podpůrný fond (EAGGF).
4. Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG) – akceptován jako nový.

Pro potřeby regionální politiky sloužil zároveň Kohezní fond.

6. etapa: 2007-2013

V tomto období se regionální politika nacházela ve stavu neustálých a nepřetržitých změn. Došlo k rozšíření EU o Rumunsko a Bulharsko, a to 1. ledna 2007.

Tři cíle pro období 2007-2013:

1. Konvergence: podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a regionech.
2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: příprava a podpora změn.
3. Evropská územní spolupráce: podpora harmonického a vyváženého rozvoje území Unie.

7. etapa: 2014-2020

Toto období se má stát „Strategií pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění – EU 2020.“

Hlavní cíle Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění jsou následující:

- Úsilí o dosažení 75% zaměstnanosti žen a mužů ve věku od 20 do 64 let;
- Zlepšení podmínek pro výzkum a vývoj, zejména s cílem zajistit, aby veřejné a soukromé investice v tomto odvětví dosáhly v úhrnu 3 % HDP;
- Snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovni roku 1990 a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v konečné spotřebě energie na 20 % a posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 %;
- Zlepšení úrovně vzdělání, zejména prostřednictvím snahy snížit míru předčasného ukončování školní docházky pod 10 % a zvýšení podílu osob ve věku 30-34 let s dokončeným terciárním nebo srovnatelným vzděláním na nejméně 40 %;

- Podpora sociálního začlenění, zejména prostřednictvím snižování chudoby, a to konkrétně snahou snížit počet lidí ohrožených chudobou nejméně o 20 milionů.

Mezi návrhy pro období 2014-2020 patří například posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací, zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím, jejich efektivní využití a zvýšení jejich kvality. Dále se v tomto období plánují opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků, odvětví zemědělství (v případě EZFRV), rybnářství a akvakultury (v případě EMFF). Mezi opatření, která mají přispět ekologii, jsou podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích, podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik, ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů, podpora udržitelné dopravy a odstraňování překážek v klíčových síťových infrastrukturách. Není opomenuta ani sociální oblast. Podpora zaměstnanosti a podpora mobility pracovních sil, podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě, investice do vzdělávání, dovedností a celoživotního učení a posilování institucionální kapacity a účinné veřejné správy také patří mezi důležité otázky.¹⁷

3.3.3 Úrovně regionální politiky EU

V Evropské unii je prováděna regionální politika v rámci těchto úrovní:

- Nadnárodní úroveň (regionální politika prováděná relativně nezávisle přímo EU);
- Národní úroveň (diferencovaná regionální politika uskutečňovaná členskými zeměmi, postupně přijímajícími některá společná pravidla);
- Regionální úroveň (ve většině zemí je dlouhodobě posilována).¹⁸

Nositeli regionální politiky jsou tyto specifické úrovně:

- Nadnárodní úroveň - Evropská komise a další evropské instituce
- Národní úroveň - vláda, ministerstva a ostatní orgány státní správy příslušného státu

¹⁷ MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, s. 52.

¹⁸ WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, s. 63.

- Regionální úroveň - orgány územní samosprávy, podniky, podnikatelé a instituce¹⁹

¹⁹ STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 36.

3.3.4 Fondy regionální a strukturální politiky EU

Vznik strukturální politiky

První nejvýznamnější úpravou regionální politiky EU byla její reforma z roku 1988. V této době došlo k integraci regionální politiky s politikou sociální a s částí politiky zemědělské, čímž došlo k vytvoření tzv. politiky strukturální.

Mezi hlavní **finanční nástroje** této politiky patří strukturální fondy a Fond soudržnosti.

Strukturální fondy:

- a. Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund - ERDF)

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) byl zřízen v roce 1975 jako hlavní finanční nástroj pro podporu investic strukturální politiky EU. Mezi oblasti, které jsou podporované tímto fondem, patří investice vedoucí k vytváření nových pracovních míst, investice do infrastruktury (veřejné i soukromé), podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků, zavádění nových technologií a inovací, ochrana a zlepšení životního prostředí.

- b. Evropský sociální fond (European Social Fund - ESF)

Evropský sociální fond (ESF) byl zřízen v roce 1957 a je určený nejen na boj s nezaměstnaností, ale i na sociální integraci ohrožených skupin osob, na rozvoj vzdělávacího systému, včetně konceptu celoživotního učení, na modernizaci veřejné správy, spolupráci vědeckých institucí, vzdělávacích institucí, soukromých podniků i neziskových subjektů či prosazování rovných příležitostí mužů a žen. ESF umožňuje podporu všech regionů EU bez ohledu na jejich ekonomickou výkonnost měřenou úrovní HDP na obyvatele.²⁰

²⁰ MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, s. 53.

Fond soudržnosti (někdy též nazývaný jako Kohezní fond) Cohesion Fund

Fond soudržnosti vznikl v roce 1993. Je zaměřený na podporu chudších států, nikoli regionů, a tím se liší od Evropského sociálního fondu (ESF) i Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), a proto nepatří do strukturálních fondů.

Nárok na pomoc z Fondu soudržnosti má stát, který nedosáhl 90% průměru HNP Evropské unie a který realizuje program „hospodářské konvergence“. V současnosti jde o všechny „chudší“ členské státy, tedy Portugalsko, Řecko, Irsko a Španělsko.

Fond soudržnosti spolufinancuje velké infrastrukturní projekty v oblasti ochrany životního prostředí a transevropských dopravních sítí, rovněž zajišťuje rozpočtovou stabilitu podporovaných států.²¹

Dalšími fondy jsou:

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – ten vznikl jako finanční nástroj zaměřený na podporu rozvoje venkova, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny, nebo kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. EAFRD patří do společné zemědělské politiky EU.

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) – tento fond slouží jako finanční nástroj orientovaný na podporu rybolovu, projektů vedoucích k vyšší konkurenceschopnosti a ochraně životního prostředí. Financuje aktivity mořského i vnitrozemského rybolovu, investuje prostředky na modernizaci zpracovatelského průmyslu, modernizaci plavidel, na podporu likvidace už nevyhovujících plavidel, na zlepšování akvakultury apod. EMFF patří do společné rybářské politiky EU.²²

V plánovacím období 2014-2020 se plánují čerpat prostředky ze všech strukturálních a investičních fondů: Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF), Fondu soudržnosti (FS), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropského námořního a rybářského fondu (EMFF).

²¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020* [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf177bdf-81e7-4a72-8a70-2d189f1165e1/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>.

²² CELKOM PRAHA, s.r.o. *Operační program 2014-2020*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.celkom.cz/operacni-programy-2014-2020>.

3.4 Regionální politika ČR

Regionální politika nehrála v první polovině devadesátých let minulého století v České republice tak významnou roli, jako tomu bylo ve většině zemí Evropské unie i v rámci Unie samotné. Podle Wokouna lze identifikovat dva hlavní důvody této situace:

- Vlády ČR věnovaly v této době hlavní pozornost analýze a řešení transformačních problémů na úrovni celého státu, protože tyto problémy měly převážně makroekonomickou podstatu zasahující plošně celé území.
- Mezuregionální socioekonomické diference v ČR nebyly zpočátku tak velké jako ve většině členských zemí EU.

Postupný nárůst meziregionálních rozdílů v socioekonomickém rozvoji ve druhé polovině 90. let, postupující procesy demokratizace a decentralizace rozhodování a zároveň potřeba vytvořit systém regionální politiky i ve vazbě na proces přípravy na strukturální fondy EU vedly k zásadnímu obratu i v regionální politice ČR.

3.4.1 Institucionální zabezpečení regionální politiky

Evropská unie používá systém regionálního členění NUTS pro účely a cíle regionální politiky, který byl zaveden v roce 1988. Každý členský stát je rozdělen do tří úrovní regionálního členění území: NUTS I, NUTS II, NUTS III (podle počtu obyvatel).

Lze tedy konstatovat, že sem náleží dvě nižší úrovně územně správního statistického členění. Jsou to místní administrativní jednotky (LAU I, LAU II).²³

²³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální polity*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

Tabulka 2. Úrovně regionálního členění území

Úroveň	Název	Jednotek
NUTS I	Stát (3-7 mil. obyvatel)	1
NUTS II	Regionální soudržnosti (0,8-3 mil. obyvatel)	8
NUTS III	Kraje (150-800 tis. obyvatel)	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6249

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

Podle Wokouna platí tyto charakteristiky:

- **Úlohou státní úrovně** je koncepční a výkonná činnost zákonodárných a výkonných elementů státu v oblasti regionální politiky a podpory regionálního rozvoje včetně zabezpečení prostředků státního rozpočtu a odpovídajících legislativních opatření.
- **Úlohou regionu soudržnosti** je koordinace a realizace hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající především ve využívání finančních prostředků z předstupních a strukturálních fondů evropských společenství.
- **Úlohou krajské úrovně** je koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů krajů v oblasti regionálního rozvoje. Orgány kraje tvoří základ pro tvorbu a realizaci regionálního rozvoje v ČR, spolupracují s ústředními úřady státní správy a koordinují zájmy obcí podle regionálního rozvoje nadobecního významu.
- **Úlohou okresní úrovně** bylo dočasné zajišťování některých úkolů spojených s tvorbou a realizací podpory regionálního rozvoje (ve smyslu usnesení vlády č. 258/99 a 511/99 byly okresní úřady zrušeny a jejich činnost byla nahrazena na úrovni pověřených obcí nebo na úrovni krajů).
- **Úlohou obecní úrovně** je koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů obcí v oblasti místního rozvoje, aktivita při řešení nadmístních problémů, definování nadmístních programů a současně jejich účast na realizaci

regionálních programů.²⁴

3.4.2 Operační programy a cíle ČR pro období 2007-2013

V období let 2007–2013 bylo v České republice využíváno 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti:

1. Cíl konvergence:

Zabývá se podporou hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti kromě Hlavního města Prahy. Cíl konvergence se plní pomocí osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů. Na cíl konvergence připadá v České republice 25,89 miliard eur.

Patří sem sedm regionálních operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II), na které připadá 4,66 miliard eur:

- ROP NUTS II: Severozápad, Moravskoslezský kraj, Jihovýchod, Severovýchod, Střední Morava, Jihozápad a střední Čechy.

Dále osm tematických operačních programů, na které připadá 21,23 miliard eur:

- Operační programy: Doprava, Životní prostředí, Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj pro inovace, Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a Technická pomoc.

2. Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost:

Zabývá se podporou regionů, které nečerpají finanční prostředky z konvergence. V České republice pod něj patří hlavní město Praha se dvěma operačními programy. Na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadá 0,42 miliardy eur v České republice.

- Operační programy: Praha Konkurenceschopnost, Praha Adaptabilita.

²⁴ WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, s. 58.

3. Cíl Evropská územní spolupráce:

Zabývá se podporou přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice pod něj patří všechny regiony. Finanční prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá 0,39 miliard eur v České republice.

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko, ČR - Polsko, ČR - Rakousko, ČR - Sasko, ČR - Slovensko.
- OP Meziregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko).
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny).
- Síťový operační program ESPON 2013 (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU).
- Síťový operační program INTERACT II (všechny členské státy).

Tabulka 3. Rozdělení prostředků fondu EU mezi cíle regionální politiky

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 1 173 mld. Kč)	1,56 %
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52 %	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46 %
Celkem	347 mld. €	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %

Přepočít směnného kurzu 1 EUR = 28,2 CZK.

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Operační program 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.

V období 2007–2013 bylo České republice nabízeno z evropských fondů 26,7 miliardy eur. Pro úspěšné čerpání financí musela ČR přidat přibližně čtyři miliardy eur, protože Evropská unie financovala maximálně 85% výdajů z aktivit realizovaných v rámci regionální politiky.

3.4.3 Operační programy a cíle ČR pro období 2014-2020

V programovém období 2014–2020 pro Českou republiku z rozpočtu EU byly vyčleněny finanční prostředky ve výši téměř 24 miliard eur.

Novinky EU v programovém období 2014-2020:

- Nastavení systému předběžných podmínek (základ pro účinné čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů);
- Vyšší měřitelnost přínosu podpořených operací;
- Finanční závislost na rychlosti a kvalitě čerpání (výkonnostní rámec);
- Vyšší míra uplatnění územně specifického přístupu a využití integrovaných nástrojů;
- Vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací.

Novinky ČR v programovém období 2014-2020:

- Nově otevřené fondy - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropský námořní a rybářský fond (EMFF);
- Snížení počtu programů - z 26 operačních programů došlo ke snížení na osm

Operační programy: Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Výzkum, vývoj a vzdělávání, Doprava, Životní prostředí, Zaměstnanost, Praha – pól růstu ČR, Technická pomoc, Rybářství.

- Koncepce jednotného metodického prostředí

- rozšířené fungování monitorovacího systému (zjednodušení administrativy, žadatel již nebude muset tisknout žádné „papíry“ - dokumenty)

Proces přípravy nových programů probíhá souběžně na úrovni EU a na národní úrovni a obě úrovně budou spolufinancovány z evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).²⁵

4 Charakteristika regionu soudržnosti Severovýchod

4.1 Základní charakteristika

Region Soudržnosti NUTS II Severovýchod tvoří tři kraje - Pardubický, Královéhradecký a Liberecký. Metropole všech tří krajů jsou vzdáleny kolem 100 km od Prahy. Region se nachází podél severní až severovýchodní hranice ČR s Německem a Polskem. Region rozlohou 12 441,2 km² zaujímá 15,8 % celkového území ČR. Nachází se v něm dohromady 1114 obcí, z toho 125 obcí se statutem města.²⁶

Tabulka 4. Základní geografické údaje krajů k 1. 1. 2014

Kraje	Rozloha v km ²	Počet obcí	z toho: se statutem města
Liberecký kraj	3 163,5	215	39
Královéhradecký kraj	4 758,8	448	48
Pardubický kraj	4 518,9	451	38
Celkem	12 441,2	1114	125

Zdroj: Regionální informační centrum. *Srovnání kraje s Českou republikou*. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/kraj/>.

²⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Operační program 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>.

²⁶ GRANTIKA ČESKÉ SPOŘITELNY, A.S. *Regionální operační program NUTS II Severovýchod*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/tema-50271/regionalni-operacni-program-nuts-ii-severovychod-1416/month=9&year=2014&type=future&r=29/>

Obrázek 1. Mapa skladby 14 krajů (NUTS III) do osmi regionů soudržnosti (NUTS II)

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Regiony regionální politiky*. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

4.2 Obyvatelstvo

K 1. 1. 2014 region soudržnosti Severovýchod čítá 1 506 503 obyvatel, což představuje 14,3 % z celkového počtu obyvatelstva ČR. V roce 2013 v České republice bylo evidováno 10 521 468 obyvatel. Následující tabulka uvádí pro lepší představu přehled základních informací o současném stavu obyvatelstva v daném regionu. Nejvyšší počet obyvatel je zaznamenán v Královéhradeckém kraji.

Tabulka 5. Údaje o počtu obyvatel krajů k 1. 1. 2014

Kraje	Počet obyvatel	Krajské město	Počet obyvatel krajského města	Hustota osídlení (obyv./km ²)
Liberecký kraj	438 609	Liberec	102 301	139
Královéhradecký kraj	551 909	Hradec Králové	92 904	116
Pardubický kraj	515 985	Pardubice	89 432	114
Celkem	1 506 503			

Zdroj: Regionální informační centrum. *Srovnání kraje s Českou republikou*. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/kraj/>.

4.3 Cestovní ruch

Region Severovýchod lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslovou oblast s rozvinutými službami a cestovním ruchem. Charakteristická je dlouholetá tradice strojírenství, textilní výroby, potravinářství, stavebnictví, chemického a

elektrotechnického průmyslu, zejména v Pardubickém kraji, sklářské a bižuterní výroby v Liberci, výroby hudebních nástrojů v Hradci Králové. Silné hospodářské postavení mají aglomerované oblasti Hradecko-Pardubicko-Chrudimsko a Liberecko-Jablonecko.

Oproti tomu existují ekonomicky slabé regiony v rámci regionu Severovýchod (Frýdlantsko, Moravskotřebovsko). Nevyhovující ekonomický rozvoj regionu omezuje dopravní propojení některých částí území. Mezi základní problémy těchto regionů patří absence dálnic a rychlostních komunikací a rovněž nekvalitní železniční spojení. Bohaté přírodní a kulturní rozmanitosti regionu, atraktivita přírodních lokalit a kvalitní životní prostředí jsou dobrými předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a turistiky. Atraktivní jsou zejména Krkonoše, Český ráj, Orlické hory, Jizerské hory, dále oblasti s bohatým kulturním dědictvím a rozvinutým lázeňstvím. Pestrý přírodní potenciál představuje dobrý základ pro rozvoj nových forem cestovního ruchu (agroturistiky, ekoturistiky, cykloturistiky apod.). Cestovní ruch díky svému dynamickému rozvoji ovlivňuje rozvoj doprovodných služeb a přispívá ke vzniku nových pracovních míst.²⁷

4.4 Hospodářství

Průměrná hrubá mzda obyvatel severovýchodního regionu byla ve 4. čtvrtletí roku 2013 pod průměrem hrubé mzdy v ČR (26 591 Kč). Míra nezaměstnanosti obyvatel ČR byla v roce 2013 6,7 %, tedy o 1,5 % nižší, než je míra nezaměstnanosti v těchto krajích. Průměrná mzda a obecná míra nezaměstnanosti Libereckého, Pardubického a Královéhradeckého kraje se příliš neliší a pohybuje se téměř na stejné úrovni. Totéž se týká vývoje obecné míry nezaměstnanosti a průměrné hrubé mzdy obyvatel severovýchodního regionu. Na základě zveřejněných údajů ČSÚ je vidět, že ukazatel se pomalu zvětšuje.

Nejnižší počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo je v Libereckém kraji (10,2), oproti tomu nejvyšší ukazatel je v Královéhradeckém kraji (21,3).

Podíl krajů na tvorbě HDP v roce 2013 v severovýchodním regionu představuje jeden z nejnižších ukazatelů ve srovnání s výsledky ostatních krajů. Avšak nejnižší procento podílu na tvorbě HDP je v Karlovarském kraji (2 %) a nejvyšší výsledek je v hlavním městě Praze (24,9 %), což je logické.²⁸

²⁷ GRANTIKA ČESKÉ SPOŘITELNY, A.S., *Regionální operační program NUTS II Severovýchod*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/tema-50271/regionalni-operacni-program-nuts-ii-severovychod-1416/month=9&year=2014&type=future&r=29/>

²⁸ REGIONÁLNÍ INFORMÁČNÍ SERVIS. *Srovnání makroekonomických ukazatelů*. [online]. [cit. 2015-

Tabulka 6. Základní ekonomické údaje regionu soudruženosti Severovýchod za rok 2013

Ukazatel	Liberecký kraj	Pardubický kraj	Královéhradecký kraj	ČR
Obecná míra nezaměstnanosti v %	8,3	8,4	8,2	6,7
Počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo	10,2	11,0	21,3	17
Podíl kraje na tvorbě HDP v %	3,3	3,9	4,6	100
Průměrná mzda v Kč	23 055	22 068	22 702	26 591

Zdroj: Český statistický úřad. *Základní ekonomické údaje regionu soudruženosti Severovýchod za rok 2013*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz>

Regionální informační servis. *Hospodářské prostředí Libereckého kraje*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/>

5 Analýza čerpání finančních prostředků z ROP

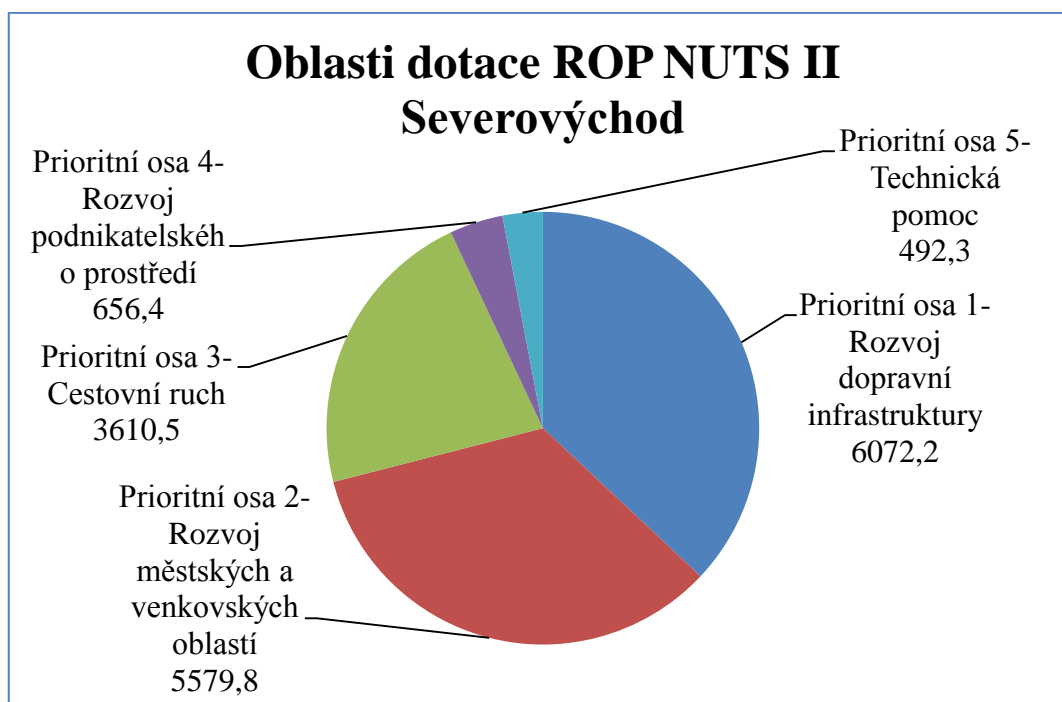
Regionální operační program NUTS II Severovýchod patří mezi sedm regionálních operačních programů České republiky a je zacílen na podporu regionu soudržnosti Severovýchod s jednoznačným cílem - zvýšit atraktivitu regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Program nabízí evropské dotace pro inovativní a investiční projekty v Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji, jež tvoří NUTS II Severovýchod. V období 2007 až 2013 lze čerpat více než 16 411 mil. Kč.²⁹

Program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRD). Pro region soudržnosti Severovýchod a jeho operační program je relevantní Cíl 1 – Konvergence. Tento operační program je založen na tzv. prioritních osách, které vymezují základní okruhy regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Celková výše hodnoty zdrojů činí více než 16 411 mil. Kč. Zdroje se rozdělují mezi jednotlivé prioritní osy. Na prioritní osu č. 1 (PO1) připadá téměř 37,9 % všech prostředků, na PO2 36,9 %, na PO3 18,4 %, na PO4 3,9 %, PO5 2,9% ze všech prostředků určených na regionální operační program Severovýchod. Alokace podpory v programovém období podle prioritních os je uvedena v grafech.³⁰

²⁹ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Regionální operační program NUTS II Severovýchod*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/regionalni-operacni-program-nuts-ii-sv>.

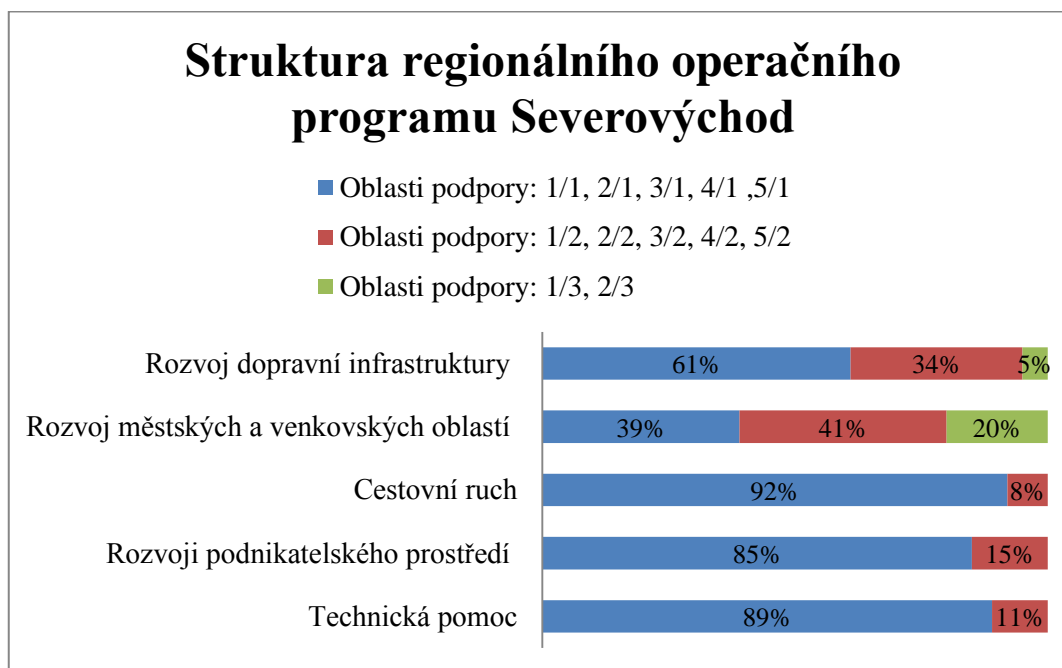
³⁰ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Realizované projekty*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: http://www.rada-severovychod.cz/modules/projects/index.php?show_priorities=1

Graf 1. Celková alokace zdrojů pro ROP 2007-2013 (v mil. Kč)

Zdroj: Regionální rada. *Celková alokace zdrojů pro ROP 2007-2013*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/5545/>

Graf 2. Finanční zdroje poskytnuté z ERDF (Evropský fond regionálního rozvoje)

Zdroj: Strukturální fondy. *Struktura regionálního programu Severovýchod*. [online]. [cit. 2015-03-21]. https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/5b87982e-9312-4786-8a6d-7f6f22ae3022/Zakladni-informace-o-ROP-Severovychod-brozura_5b87982e-9312-4786-8a6d-7f6f22ae3022.pdf

Globální cíl ROP navazuje na vymezení globálního cíle a specifických cílů Národního strategického referenčního rámce. Globální cíl pro programové období 2007–2013 byl definován takto: „Je to zvýšení kvality fyzického prostředí regionu, což povede ke zvýšení atraktivity regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Prostřednictvím zvýšení atraktivity regionu bude docházet k jeho konvergenci k průměrné úrovni socioekonomického rozvoje EU.“

Specifickými cíli programu jsou:

Specifický cíl 1: Zvýšit dostupnost regionu a efektivnost dopravy při respektování ochrany životního prostředí

Specifický cíl 2: Zlepšit kvalitu života a veřejných služeb pro obyvatelstvo s důrazem na snižování regionálních disparit

Specifický cíl 3: Zvýšit efektivnost využití přírodního a kulturního potenciálu regionu

Specifický cíl 4: Zvýšit atraktivitu regionu pro podnikání a investice

Z toho vyplývá, že pokud budou dosaženy a naplněny tyto specifické cíle ve svém souhrnu, budou naplněny podmínky potřebné k dosažení dlouhodobě udržitelné prosperity regionu.³¹

Pro úspěšné fungování programu je důležité odhalit problémy, které mohou nastat nebo nastaly v průběhu jeho implementace, a přijímat odpovídající opatření k jejich vyřešení a zamezení vyskytování v budoucnosti. V posledních letech byly identifikovány následující rizikové oblasti:

- kurzové rozdíly,
- administrativní kapacita,
- veřejné zakázky,
- integrované plány rozvoje měst,
- nesrovnalosti,
- míra chybovosti nad 2 %,
- pozastavení certifikace,
- zásah policie na ÚORP Liberec.³²

³¹ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Základní informace o ROP SV*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/zakladni-informace-o-rop-sv>.

³² REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014* [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

5.1 Analýza čerpání prostředků v jednotlivých prioritních osách

Úkolem implementace ROP je zajistit co nejefektivnější využití finančních prostředků ze strukturálních fondů v programovém období EU 2007–2013. ROP SV je realizován prostřednictvím pěti prioritních os, které jsou dále členěny do dvanácti oblastí podpory.

Priority ROP SV jsou tyto: rozvoj dopravní infrastruktury, měst a venkova, cestovního ruchu a podnikatelského prostředí.

5.1.1 Prioritní osa 1

1. **Prioritní osa 1** je zaměřena na **Rozvoj dopravní infrastruktury** a je pro ni vyčleněno 37,9 % celkové finanční alokace programu, což představuje **6072,2 mil. Kč**. Tato prioritní osa se dále dělí na tři oblasti podpory:

a. **Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury**

Cílem oblasti podpory je modernizace regionální silniční sítě silnic II. a III. třídy, zvýšení kvality dopravního spojení uvnitř regionu a jeho připojení na nadregionální dopravní síť. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje.

Příklady projektů: modernizace, rekonstrukce a výstavba silnic II. a III. třídy, včetně řešení bodových závad a prevence rizik (zúžené profily komunikací, mosty, kruhové objezdy), výstavba obchvatů, protihlukových stěn apod.

b. **Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území**

Cílem oblasti podpory je zajistit kvalitní standard dopravní obslužnosti v regionu integrací jednotlivých druhů dopravy šetrných k životnímu prostředí. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji, obcemi či státem, podnikatelské subjekty, nestátní neziskové organizace a provozovatelé drážní dopravy.

Příklady projektů: výstavba či dostavba tratí pro ekologickou veřejnou dopravu (trolejbusovou, tramvajovou či jinou drážní), výstavba, modernizace či rekonstrukce přestupních terminálů, parkovišť s návazností na veřejnou hromadnou dopravu, zastávek pro drážní i nedrážní osobní dopravu, nákup a modernizace ekologických

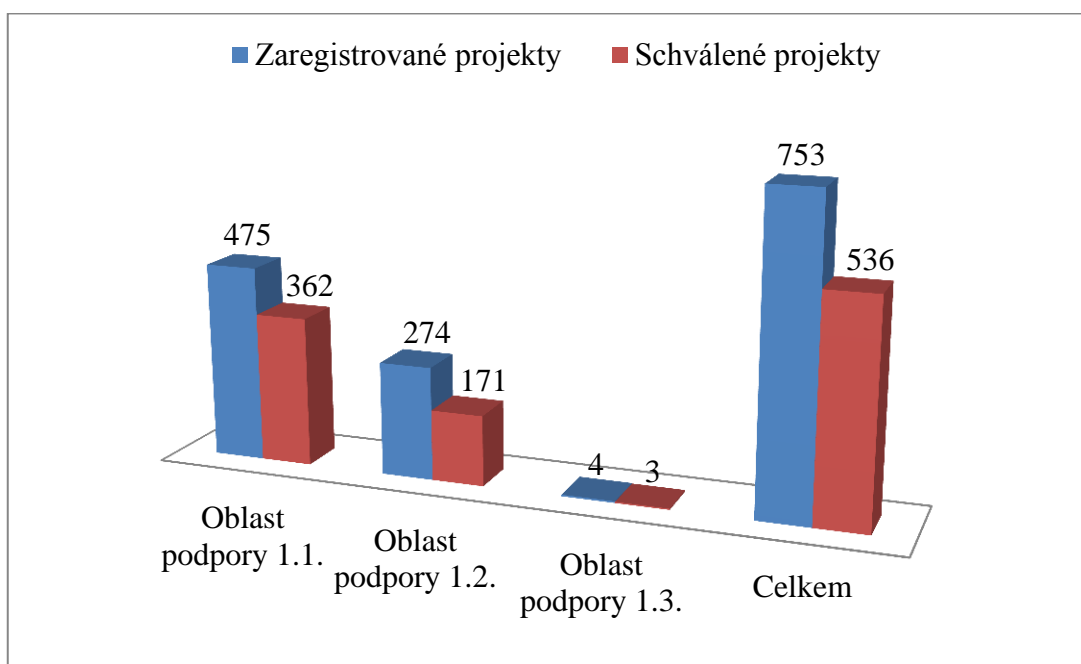
nízkopodlažních autobusů, drážních vozidel veřejné dopravy, zavádění řídicích a informačních systémů veřejné dopravy, výstavba a rekonstrukce cyklistických cest za účelem zvýšení bezpečnosti s budováním parkovišť, úschoven apod.

c. Rozvoj veřejných mezinárodních letišť

Cílem oblasti podpory je zajistit kvalitní letecké spojení v regionu z hlediska zvýšení dopravní dostupnosti na regionální i národní úrovni a dalšího ekonomického a sociálního rozvoje.

Příklady projektů: rekonstrukce, modernizace a výstavba letištní infrastruktury, dopravní napojení areálů letiště apod. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce a organizace zřizované nebo zakládané kraji nebo obcemi.

Graf 3. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 1

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocn-zhodnoceni-rop-sv>.

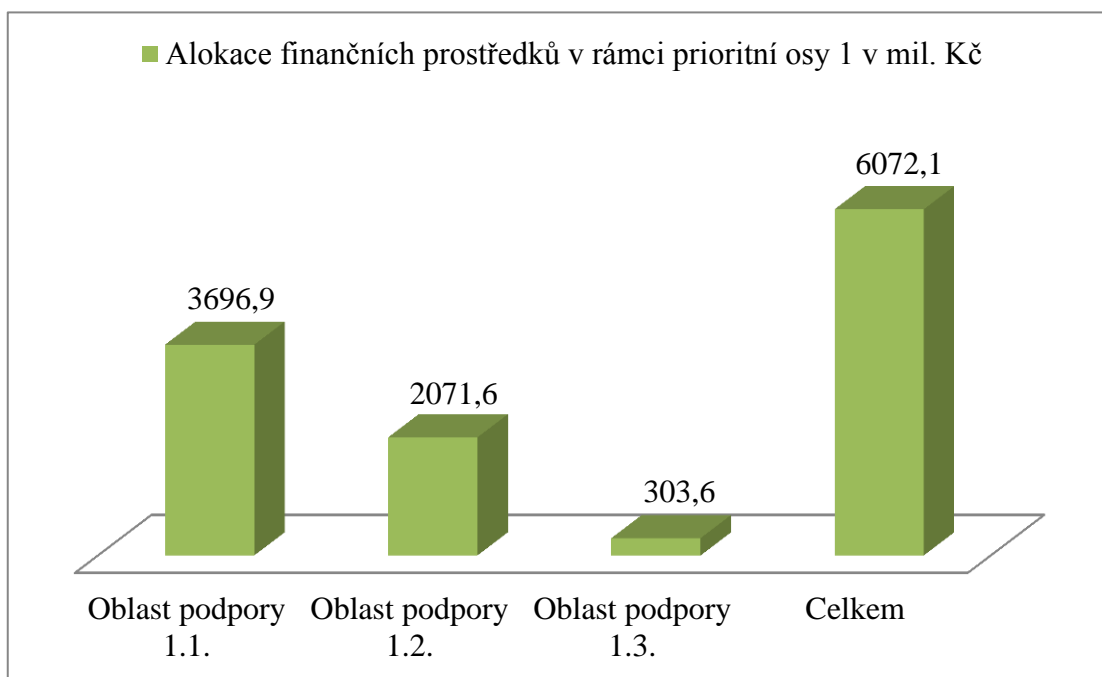
Oblast podpory 1.1- Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury

Oblast podpory 1.2- Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území

Oblast podpory 1.3- Rozvoj veřejných mezinárodních letišť

Informace o alokaci finančních prostředků v rámci prioritní osy 1- Rozvoj dopravní infrastruktury jsou pak znázorněny v následujícím grafu.

Graf 4. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 1 v mil. Kč

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovýchod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

Oblast podpory 1.1- Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury

Oblast podpory 1.2- Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území

Oblast podpory 1.3- Rozvoj veřejných mezinárodních letišť

V rámci programového období 2007-2013 podle Prioritní osy 1 bylo investováno 6072 mil. Kč, což představuje 37,9 % z celkové alokace operačního programu. Z toho vyplývá, že nejvíce prostředků bylo financováno na rozvoj dopravní infrastruktury. Pro úspěšnou realizaci stanovených cílů lze nejvíce prostředků využít v oblasti podpory 1.1 (3,6 mld. Kč), poté v oblasti podpory 1.2 (2,1 mld. Kč). Nejméně finančních prostředků bylo alokováno do oblasti podpory 1.3 (0,3 mld. Kč).

V rámci této osy bylo celkem zaregistrováno 753 projektů a počet schválených projektů je 536. Největší počet projektů je schválen v oblasti podpory 1.1; konkrétně je to 362 projektů.

Příkladem úspěšně ukončených projektů jsou: Liberec - přestavba křižovatky, Královéhradecký kraj - modernizace silnice, Česká Třebová - multifunkční dopravní terminál Bezručovo náměstí atd.

5.1.2 Prioritní osa 2

2. **Prioritní osa 2** se orientuje na **Rozvoj městských a venkovských oblastí** a je druhou největší oblastí, co se týče finanční alokace, která činí 36,9 %, což představuje **5579,8 mil. Kč**. Tato prioritní osa se dále dělí na tři oblasti podpory:

a. **Rozvoj regionálních center**

Cílem oblasti podpory je posílení vyváženého ekonomického a společenského rozvoje velkých měst jako regionálních center. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce s více než 50 tisíci obyvateli, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace a hospodářská komora a její složky.

b. **Rozvoj měst**

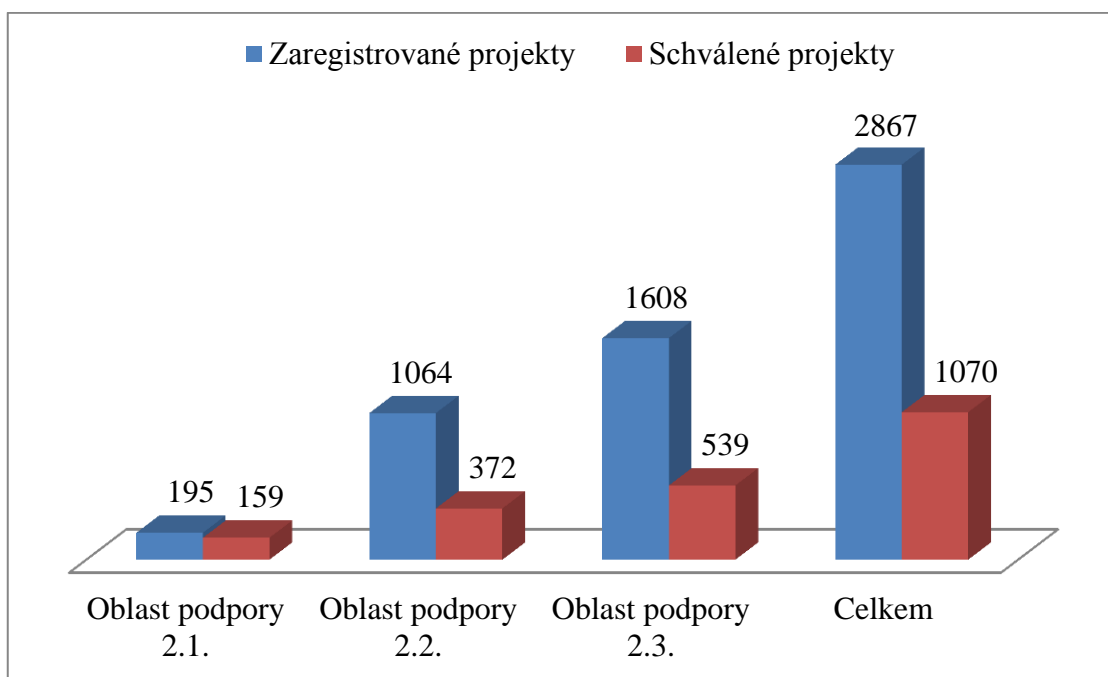
Cílem oblasti podpory je posílit ekonomický a společenský rozvoj měst. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce s více než 5 tisíci obyvateli, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace, hospodářská komora a její složky a zájmová sdružení právnických osob.

c. **Rozvoj venkova**

Cílem oblasti podpory je zvýšit atraktivitu a přitažlivost venkova pro život místních obyvatel. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce s počtem obyvatel 500-5000, dobrovolné svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládané kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace, hospodářská komora a její složky a zájmová sdružení právnických osob.

Příklady projektů: regenerace historických, kulturních a technických památek, revitalizace náměstí, parků a dalších veřejných prostranství, včetně veřejné zeleně, regenerace a revitalizace urbánních brownfields, výstavba a modernizace infrastruktury pro volnočasové aktivity, podpora technického vybavení základních a středních škol nákupem zařízení a pomůcek nutných pro výuku, podpora investičních aktivit pro rozvoj infrastruktury v oblasti vzdělávání a sociální péče, pořízení nových zdravotních přístrojů a vybavení, zvýšení bezpečnosti ve městech a obcích (kamerové systémy, hasiči) apod.

Graf 5. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 2

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

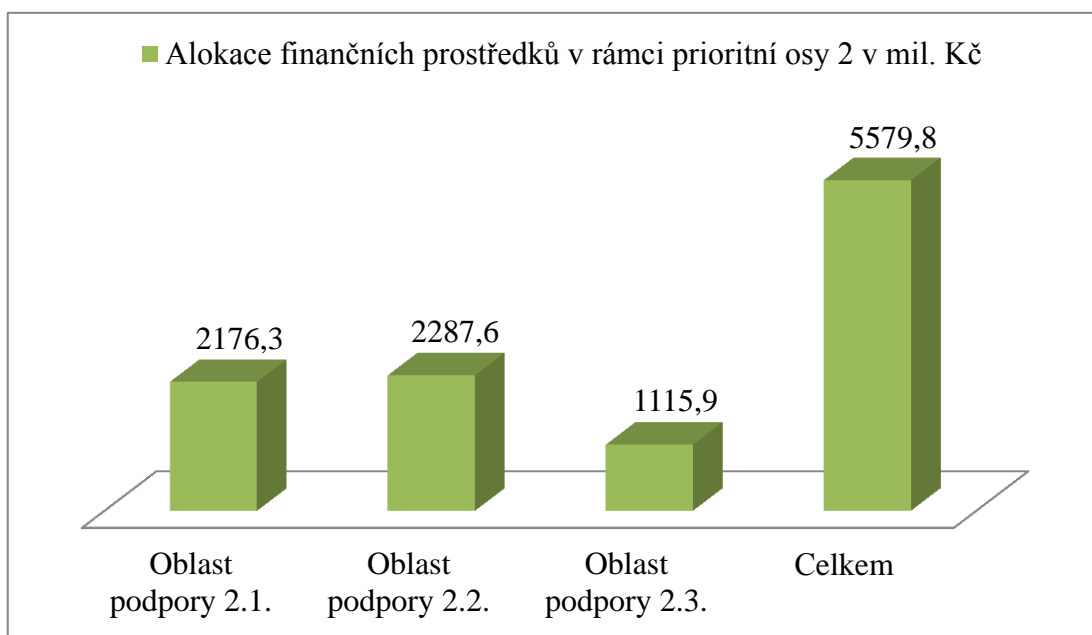
Oblast podpory 2.1- Rozvoj regionálních center

Oblast podpory 2.2- Rozvoj měst

Oblast podpory 2.3- Rozvoj venkova

Informace o alokaci finančních prostředků v rámci prioritní osy 2- **Rozvoj městských a venkovských oblastí** jsou pak znázorněny v následujícím grafu.

Graf 6. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 2 v mil. Kč

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovýchod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

Oblast podpory 2.1- Rozvoj regionálních center

Oblast podpory 2.2- Rozvoj měst

Oblast podpory 2.3- Rozvoj venkova

V rámci programového období 2007-2013 podle Prioritní osy 2 bylo investováno 5 579 mil. Kč, což představuje 36,9 % z celkové alokace operačního programu. Pro realizaci cílů oblasti podpory 2.1 má alokace výši 2,1 mld. Kč a oblast podpory 2.2 má přibližně stejně velkou alokaci (2,2 mld. Kč). Nejméně finančních prostředků bylo investováno do oblasti podpory 2.3 (1,1 mld. Kč).

V rámci této osy bylo celkem zaregistrováno 2867 projektů a počet schválených projektů je 1070. Podle prioritní osy 2 byl schválen a zaregistrován největší počet projektů.

Příkladem úspěšně ukončených projektů jsou: Hradec Králové - hradby – rekonstrukce památky, Janské Lázně - revitalizace veřejných prostranství města, Liberec - bazén atd.

5.1.3 Prioritní osa 3

3. Prioritní osa 3 má jako hlavní cíl stanovenou pomoc **Cestovnímu ruchu (CR)**, pro který je určeno 18,4 % z celkové alokace programu, což představuje **3610,5 mil. Kč**. Tvoří ji dvě oblasti podpory:

a. **Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR**

Cílem oblasti podpory je vybudování kvalitní infrastruktury a širokého spektra služeb orientovaných na rozvoj a růst cestovního ruchu v regionu. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi, neziskové organizace, podnikatelské subjekty a zájmová sdružení právnických osob.

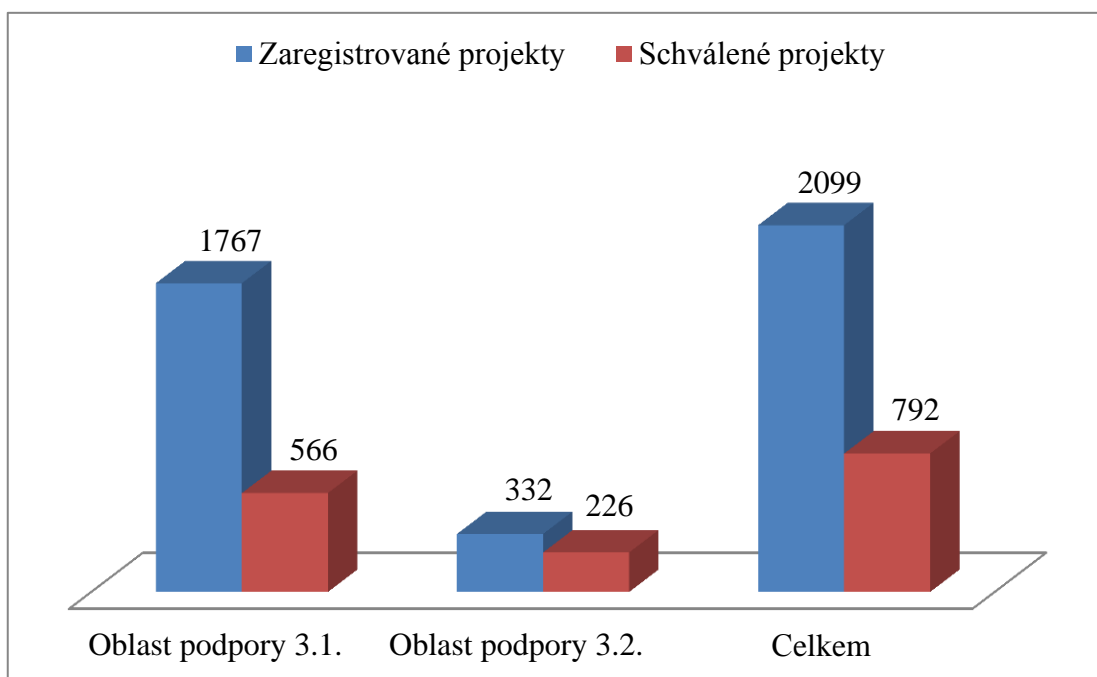
Příklady projektů: rekonstrukce stravovacích a ubytovacích zařízení, budování cyklotras, turistických tras, revitalizace kulturně-historických a technických památek, realizace navigačních systémů k památkám, propagace realizovaných projektů, budování parkovacích kapacit pro návštěvníky, projekty hippoturistiky, venkovské turistiky, adrenalinové turistiky, pevnostní turistiky, relaxační turistiky apod.

b. **Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR**

Cílem oblasti podpory je zvýšení trvalého zájmu turistů o region, zajištěný koordinovaným rozvojem a propagací místních produktů cestovního ruchu. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné kraji a obcemi, neziskové organizace a zájmová sdružení právnických osob.

Příklady projektů: tvorba analytických a strategických dokumentů v oblasti cestovního ruchu, systém značení turistických cílů, síť informačních center, rezervační systém apod.

Graf 7. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 3

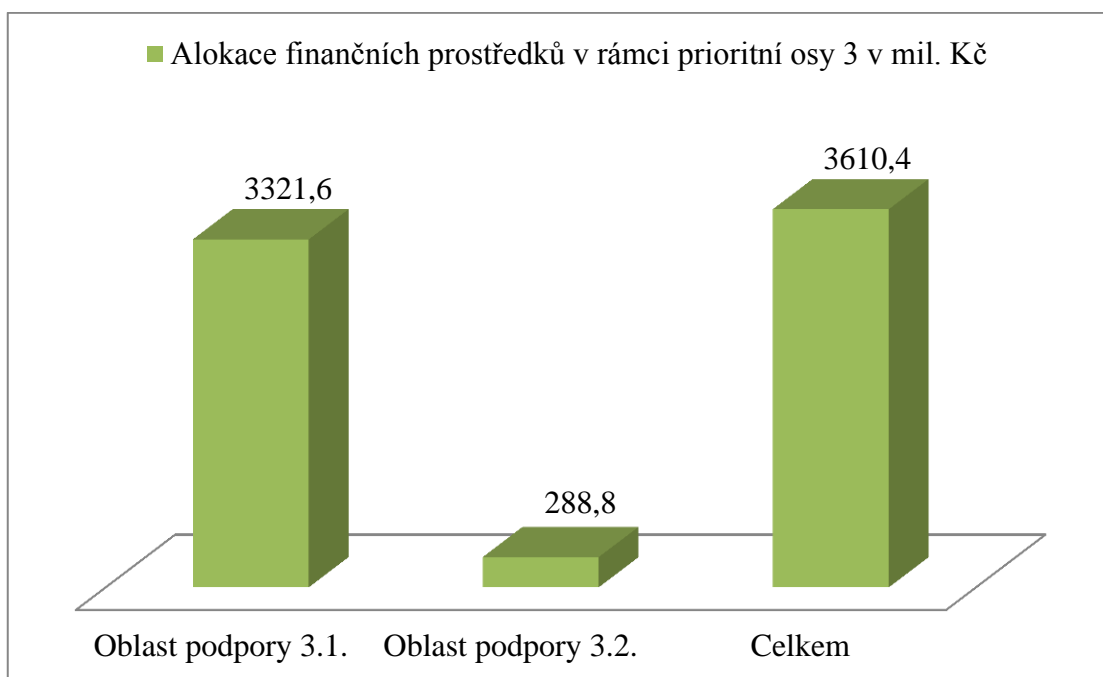
Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovýchod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

Oblast podpory 3.1- Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Oblast podpory 3.2- Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR

Informace o alokaci finančních prostředků v rámci prioritní osy 3 - Cestovní ruch jsou pak znázorněny v následujícím grafu.

Graf 8. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 3 v mil. Kč

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

Oblast podpory 3.1- Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti CR

Oblast podpory 3.2- Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR

V rámci programového období 2007-2013 podle Prioritní osy 3 bylo investováno 3 610 mil. Kč, což představuje 18,4 % z celkové alokace operačního programu. Pro realizaci cílů lze nejvíce prostředků využít v oblasti podpory 3.1 (3,3 mld. Kč), poté v oblasti podpory 3.2 (0,3 mld. Kč).

V rámci této osy bylo celkem zaregistrováno 2099 projektů a počet schválených projektů je 792.

Příkladem úspěšně ukončených projektů jsou: MEGA PROMOTION s. r. o. - vybudování hotelu APLAUS**** v Litomyšli, MATRIX a. s. - Znovuobnovení hotelu Letoviska Studánka atd.

5.1.4 Prioritní osa 4

4. **Prioritní osa 4** si klade za stěžejní cíl pomoc rozvoji podnikatelského prostředí celkovým objemem 3,9 % z celkové alokace programu, což představuje **656,4 mil. Kč**. Dělí se na dvě oblasti podpory:

a. **Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání**

Cílem oblasti podpory je rozšíření a zlepšení využitelnosti nemovitostí (budov, pozemků) určených pro podnikatelské aktivity. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci podnikatelské subjekty.

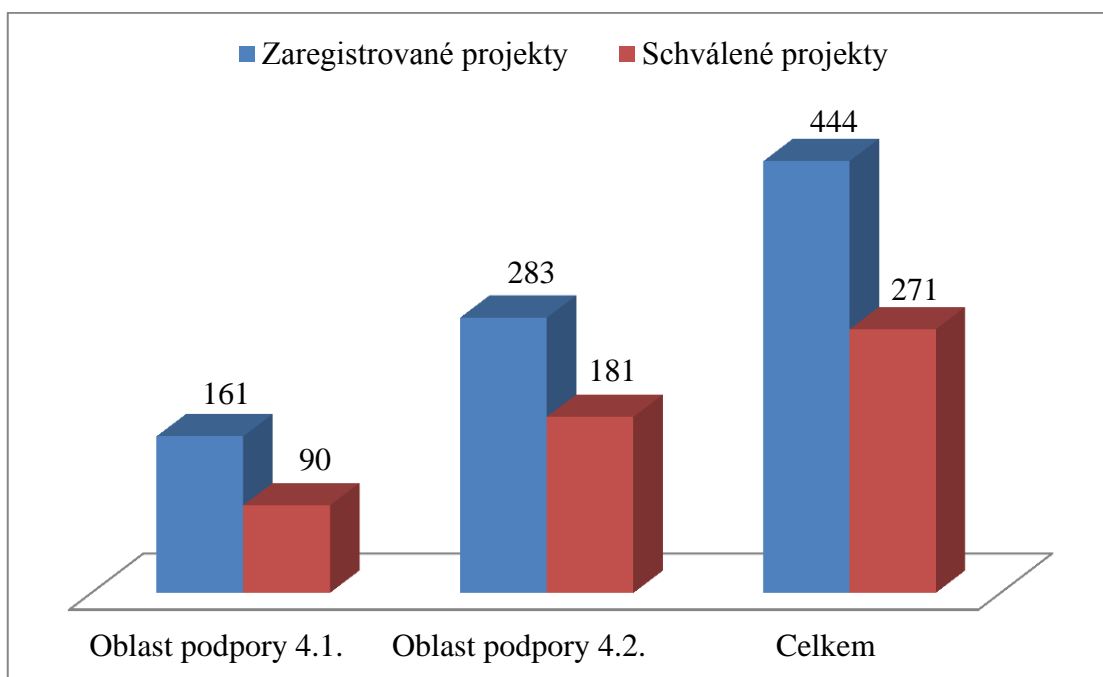
Příklady projektů: regenerace a revitalizace brownfields k rozvoji podnikatelských aktivit (výstavba a rekonstrukce objektů, vnitřních komunikací, páteřní kanalizace a vodovodu, plynovodních a elektrických přípojek, napojení současných i nových průmyslových zón a ploch na páteřní komunikace a technickou infrastrukturu apod.).

b. **Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu**

Cílem oblasti podpory je zlepšit spolupráci regionálních aktérů v oblasti vytváření optimálně příznivých podmínek pro úspěšné uplatnění absolventů škol na trhu práce a vytvářet pozitivní prostředí pro rozvoj inovačních aktivit. Podle této oblasti podpory mají možnost žádat o dotaci kraje, organizace zřizované nebo zakládané krajem a střední školy.

Příklady projektů: investice do zlepšení materiálně-technického vybavení učeben a dalších prostor na školách a učilištích, případně přímo ve firmách, které jsou určeny pro získávání praktických znalostí a dovedností apod.

Graf 9. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 4

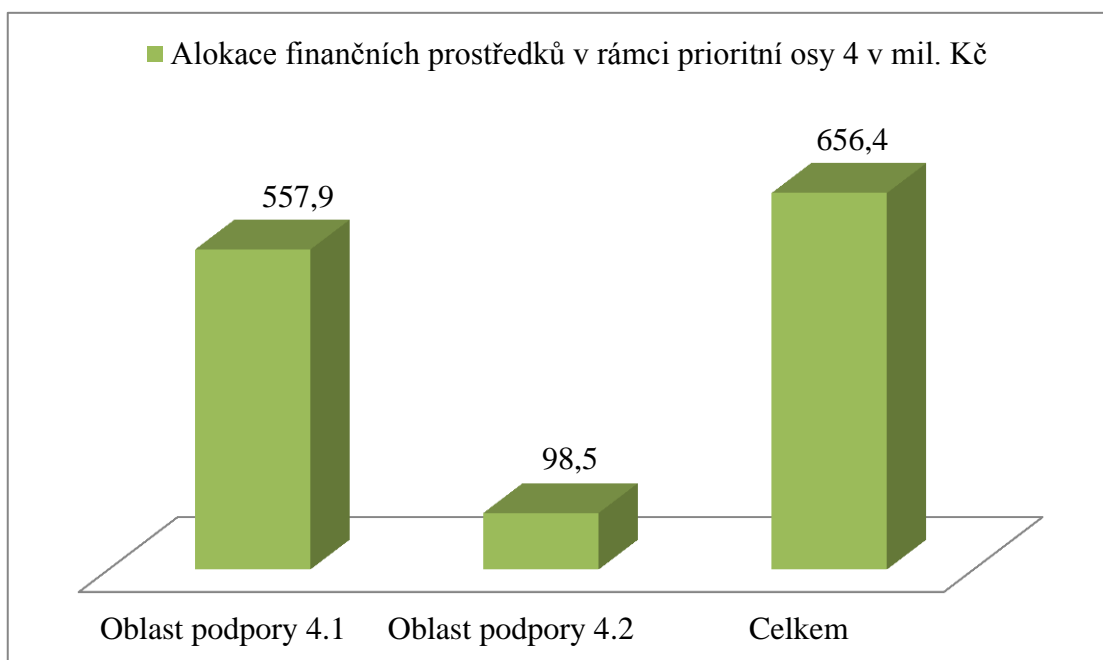
Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovýchod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>.

Oblast podpory 4.1- Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání

Oblast podpory 4.2- Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu

Informace o alokaci finančních prostředků v rámci prioritní osy 4 - **Rozvoj podnikatelského prostředí** jsou pak znázorněny v následujícím grafu.

Graf 10. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 4 v mil. Kč

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocn-zhodnoceni-rop-sv>.

Oblast podpory 4.1- Podpora rozvoje infrastruktury pro podnikání

Oblast podpory 4.2- Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit v regionu

V rámci programového období 2007-2013 podle Prioritní osy 4 bylo investováno 656 mil. Kč, což představuje 3,9 % z celkové alokace operačního programu. Pro realizaci cílů oblasti podpory 4.1 má alokace výši 557 mil. Kč a oblast podpory 4.2 má alokaci prostředků ve výši 98 mil. Kč, což lze považovat za docela výrazný rozdíl v přidělování prostředků do jednotlivých oblastí podpory podle zkoumané prioritní osy.

V rámci této osy bylo celkem zaregistrováno 444 projektů a počet schválených projektů je 271, což představuje polovinu z celkového počtu zaregistrovaných projektů.

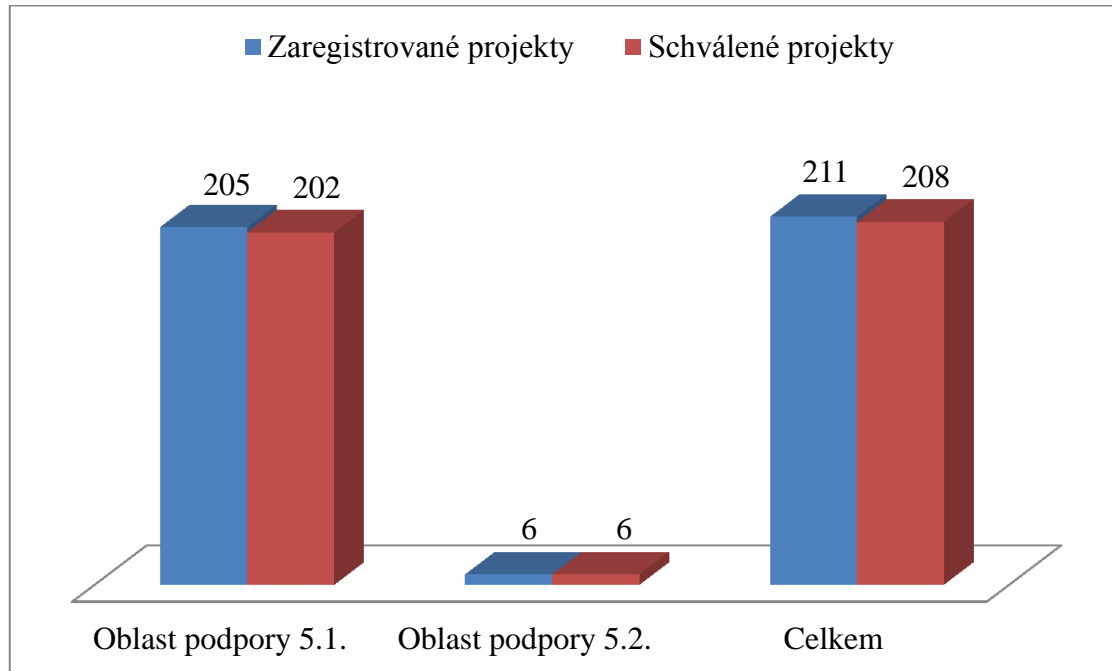
Příkladem úspěšně ukončených projektů jsou: Liberecký kraj - vybavení učebny pro výuku tepelného zpracování kovů a slitin, Královéhradecký kraj - vytvoření podmínek pro výuku nového studijního zaměření veterinární technik, laborant atd.

5.1.5 Prioritní osa 5

5. **Prioritní osa 5 - Technická pomoc** si klade za cíl zajistit optimální administrativní kapacitu za účelem efektivní a bezproblémové realizace programu a dále stimulovat dostatečnou absorpční kapacitu regionu. Pro tyto aktivity je vyčleněno celkem 2,9 % celkové alokace programu ROP SV, což předpokládá vyčerpat cca **492,3 mil. Kč**. Program je reprezentován dvěma oblastmi podpory:

- a. **Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP** je 90,6 %, resp. na tuto oblast podpory je vyčleněno 17 847 574 EUR.
- b. **Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod** je 9,4 %, resp. na tuto oblast podpory je vyčleněno 1 846 154 EUR. Záměrem je aktivně asistovat při realizaci projektů, podporovat tvorbu pilotních projektů, realizovat účinnou publicitu a reklamu celému ROP SV.³³

Graf 11. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 5

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocní-zhodnocení-rop-sv>

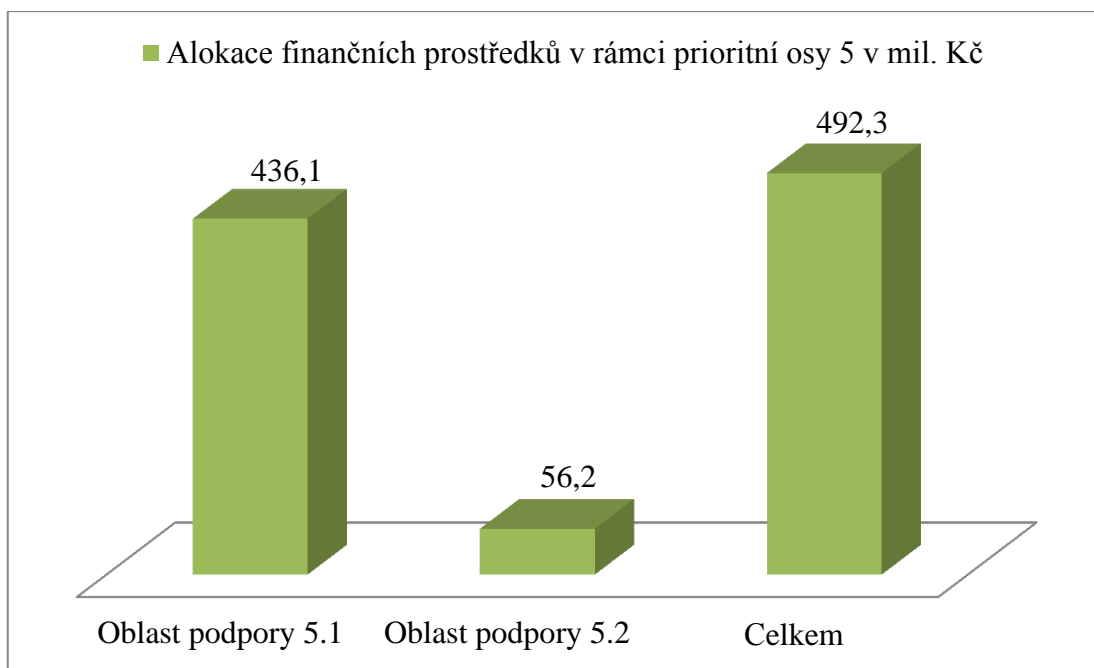
³³ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Prioritní osy ROP SV*. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/prioritni-osy-rop-sv>.

Oblast podpory 5.1- Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP

Oblast podpory 5.2- Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod

Informace o alokaci finančních prostředků v rámci prioritní osy 5- **Technická pomoc** jsou pak znázorněny v následujícím grafu.

Graf 12. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 5 v mil. Kč

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocn-zhodnoceni-rop-sv>.

Oblast podpory 5.1- Podpora aktivit spojených s realizací a řízením ROP

Oblast podpory 5.2- Podpora absorpční kapacity regionu NUTS II Severovýchod

V rámci programového období 2007-2013 podle Prioritní osy 5 bylo investováno 492 mil. Kč, což představuje 2,9 % z celkové alokace operačního programu. Z toho vyplývá, že nejméně prostředků bylo financováno na rozvoj technické pomoci. Pro úspěšnou realizaci primárních cílů lze nejvíce prostředků využít v oblasti podpory 5.1 (436 mil. Kč), poté v oblasti podpory 5.2 (56 mil. Kč).

V rámci této osy bylo celkem zaregistrováno 211 projektů a počet schválených projektů je 208. Tato prioritní osa zaznamenává nejmenší počet zaregistrovaných projektů, ale schváleny jsou téměř všechny.

Příkladem úspěšně ukončených projektů jsou třeba Regenerace a revitalizace Masarykova náměstí v Jilemnici, Regenerace historického centra Horní Branná, Dostavba multifunkčního společenského centra obce Křižany atd.

5.2 Zhodnocení využívání finančních prostředků z ROP Severovýchod

Regionální operační program regionu soudržnosti Severovýchod spadá v programovém období 2007-2013 do cíle Konvergence. Ten se zabývá podporou hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států (hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele je tam menší než 75 % průměru Evropské unie). V České republice pod něj patří všechny regiony soudržnosti kromě hl. m. Prahy.

Na cíl Konvergence je v ČR přiděleno celkem 25,89 mld. EUR. Z toho 656 mil. EUR (16 411 mil. Kč) připadá na ROP Severovýchod. Program je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRD). Ostatní prostředky jsou rozděleny mezi dalších šest regionálních operačních programů a osm tematických operačních programů.

Od roku 2007 do roku 2013 bylo podáno v rámci ROP Severovýchod celkem 6374 žádostí o dotaci v celkovém objemu 164,2 mld. Kč. To je důkazem, že zájem o poskytnutí dotace prostřednictvím ROP Severovýchod je velký. Z celkového počtu 6374 bylo schváleno 2877 žádostí a bylo poskytnuto 80,3 mld. Kč pro realizace požadovaných projektů.

Nejmenší úspěšnost při podávání žádostí byla do prioritní osy 2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí, kde bylo podáno 2867 žádostí, ale schválena méně než polovina (1070). Z hlediska počtu podaných žádostí a podílu žádaných prostředků na celkové alokaci dané oblasti podpory byl největší zájem zaznamenán zejména v oblasti Rozvoje městských a venkovských oblastí a pak v oblasti Rozvoje dopravní infrastruktury a Cestovního ruchu, kde podané žádosti převyšovaly disponibilní alokaci až dvojnásobně.

Tabulka 7. Úspěšnost podaných žádostí

	Prioritní osa 1	Prioritní osa 2	Prioritní osa 3	Prioritní osa 4	Prioritní osa 5
Zaregistrované žádosti	753	2867	2099	444	211
Schválené žádosti	536	1070	792	271	208
Úspěšnost	71,2%	37,3%	37,7%	61,0%	98,6%

Zdroj: Rada Severovýchod. *Roční zhodnocení ROP SV*. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocn-zhodnoceni-rop-sv>.

5.3 Analýza výsledků využívání regionální politiky Evropské unie v rámci regionu soudržnosti Severovýchod

Pro každou z prioritních os byly určeny oficiální monitorovací indikátory, s jejichž pomocí se dá sledovat vývoj a dopad programu. Prvním indikátorem pro všechny osy je počet podpořených projektů, dále následují dílčí indikátory, které mají vztah k oblasti, jíž se zabývá konkrétní prioritní osa. Pro přehlednost byly tabulky doplněny o procentuální změnu jednotlivých ukazatelů oproti předchozímu roku.

Cílem prioritní osy 1 je zkvalitnění silniční infrastruktury, infrastruktury letiště a zlepšení dopravní dostupnosti v regionu. Mezi základní indikátory, které se oficiálně sledují v rámci prioritní osy 1 (Rozvoj dopravní infrastruktury) patří následující:

- Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost),
- Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na dopravní dostupnost,
- Délka nových silnic II. a III. třídy,
- Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy,
- Podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic,
- Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras,
- Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem,
- Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě.

Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy ukazuje, kolik projektů bylo podpořeno v rámci prioritní osy 1 v jednotlivém roce. Tento indikátor je pouze

informativní, protože neříká nic o tom, kolik projektů bylo úspěšných nebo jaké byly celkové výdaje na podpořené projekty. Více o přínosech projektů vypovídá další ukazatel - počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektu na rozvoj dopravy. Nezaměstnanost je vážný sociální problém, který se řeší na různých úrovních. Zvýšení počtu pracovních míst je jednoznačným pozitivním dopadem uskutečněných projektů. Kromě toho tento ukazatel se dá snadno změřit. Dalším ukazatelem je délka nových a zrekonstruovaných silnic II. a III. třídy. Pokud se jedná o rozvoj dopravy, důležitý je růst sítě silnic, což vychází ze samotné podstaty této osy. Stejně informativní je i podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic, který vyjadřuje stupeň obnovení dopravní sítě.

V poslední době velmi nabírá na popularitě cyklistika, a proto v rámci analýzy této prioritní osy se sleduje i délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras. Cyklostezka je druh pozemní komunikace nebo jízdní pás, určený pouze pro cyklistickou dopravu a vyhrazený dopravní značkou. Na rozdíl od cyklostezky je cyklotrasa pouze orientačním značením a může vést jak po cyklostezkách, tak i po silnicích, pokud jsou vhodné k jízdě na jízdním kole.

Další ukazatel je přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou. Existují různé názory na to, zda musí převažovat osobní nebo veřejná doprava, ale jednoznačná odpověď neexistuje. Dá se říci, že v místech, kde je hustota zalidnění větší, by měla větší význam mít veřejná doprava, a naopak v místech, kde je hustota zalidnění menší, doprava osobní. Osobní automobily zaručují pohodlnou dopravu, nezávislou na jízdním řádu, ale zatěžují silnice a ekologii, obzvláště ve velkých městech. K ekologii se vztahuje i poslední ukazatel této skupiny, počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě. Znečištění ovzduší v České republice je dlouhodobý problém, který způsobuje nemoci a úmrtí. Zvýšení počtu ekologických vozidel má za cíl zlepšit ekologickou situaci.

Hodnoty indikátoru prioritní osy 1 za roky 2011 až 2014, včetně cílových hodnot, obsahuje další tabulka:

Tabulka 8. Indikátory prioritní osy 1

Název indikátoru	Měrná jednotka a indikátoru	Hodnota	2011	2012	2013	2014
Počet podpořených projektů na rozvoj dopravy (dopravní dostupnost)	počet	Dosažená	84	91	101	131
		Výchozí	62	84	91	101
		Změna oproti předchozímu roku (%)	35,48	8,33	10,99	29,70
		Cílová hodnota 2015				
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na dopravní dostupnost	počet	Dosažená	3	3	7	8
		Výchozí	3	3	3	7
		Změna oproti předchozímu roku (%)	0,00	0,00	133,33	14,29
		Cílová hodnota 2015				
Délka nových silnic II. a III. Třídy	km	Dosažená	2,96	2,96	2,96	2,96
		Výchozí	5,19	2,96	2,96	2,96
		Změna oproti předchozímu roku (%)	-42,97	0,00	0,00	0,00
		Cílová hodnota 2015				
Délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy	km	Dosažená	160,43	181,01	199,29	244,1
		Výchozí	147,28	160,43	181,01	199,29
		Změna oproti předchozímu roku (%)	8,93	12,83	10,10	22,48
		Cílová hodnota 2015				
Podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic	%	Dosažená	1,92	2,16	2,37	3,09
		Výchozí	1,79	1,92	2,16	2,37
		Změna oproti předchozímu roku (%)	7,26	12,50	9,72	30,38
		Cílová hodnota 2015				
Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	km	Dosažená	16,07	16,07	23,37	23,37
		Výchozí	16,07	16,07	16,07	23,37
		Změna oproti předchozímu roku (%)	0,00	0,00	45,43	0,00
		Cílová hodnota 2015				
Přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem	tis. osob	Dosažená	-7993,3	-9340,6	-10849	N/A
		Výchozí	-5505,9	-7993,3	-9340,6	-10849
		Změna oproti	45,18	16,86	16,15	N/A

		předchozímu roku (%)				
		Cílová hodnota 2015				30
Počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě	počet	Dosažená	30	46	52	62
		Výchozí	0	30	46	52
		Změna oproti předchozímu roku (%)	0	53,33	13,04	19,23
		Cílová hodnota 2015				40

Zdroj: REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014 [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

Je vidět, že většina ukazatelů trvale roste. Zvyšuje se počet podpořených projektů na rozvoj dopravy, počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na dopravní dostupnost, délka rekonstruovaných silnic II. a III. třídy, podíl nově zrekonstruovaných a nových silnic na celkové regionální síti silnic, délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras a počet nově pořízených ekologických vozidel ve veřejné dopravě. Téměř stejná zůstává v posledních letech délka nových silnic II. a III. třídy. Jediný indikátor, jehož výsledky nejsou optimistické i přes přijatá opatření, je přírůstek počtu osob přepravených veřejnou dopravou celkem. Lidé čím dál více preferují jiný způsob dopravy, než dopravu veřejnou. Trend je velice strmý od roku 2008, kdy byl poprvé zaznamenán pokles tohoto indikátoru.

Důležitou součástí Prioritní osy 1 je důraz na přístupnost dopravy (především bezbariérový přístup) a trvale udržitelný rozvoj. V realizaci této osy se závažné problémy neobjevily, kromě faktorů uvedených v kapitole 5.

Další prioritní osa se vztahuje k rozvoji městských a venkovských oblastí. Stejně jako v předchozí prioritní ose prvním indikátorem je počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující se atraktivitu měst a velkoměst (zvláště a celkem) a venkovských oblastí. Dále je to počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů pro udržitelný rozvoj měst a venkovských oblastí (obcí) v rámci řešení problému nezaměstnanosti). Protože tato prioritní osa řeší rozvoj měst a venkovských oblastí, nezbytným indikátorem tady je i plocha regenerovaného a revitalizovaného území (ve městech, venkovských oblastech, v zanedbaných areálech a celkem). Rozdělení indikátorů podle typu (města nebo venkovské oblasti) dovoluje sledovat, kam plynou prostředky a zda se rovnoměrně rozdělují.

Hodnoty indikátorů této osy rostou a cíle této osy se naplňují. Podrobné informace o jednotlivých indikátorech obsahuje tato tabulka:

Tabulka 9. Indikátory prioritní osy 2

Název indikátoru	Měrná jednotka indikátoru	Hodnota	2011	2012	2013	2014
Počet podpořených projektů zaměřených na udržitelný rozvoj a zvyšující atraktivitu měst a velkoměst – celkem	počet	Dosažená	69	84	95	111
		Výchozí	42	69	84	95
		Změna oproti předchozímu roku (%)	64,29	21,74	13,10	16,84
		Cílová hodnota 2015				
Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu) - vybraných měst	počet	Dosažená	10	19	28	41
		Výchozí	4	10	19	28
		Změna oproti předchozímu roku (%)	150,00	90,00	47,37	46,43
		Cílová hodnota 2015				
Počet podpořených projektů na ostatní města	počet	Dosažená	59	65	67	70
		Výchozí	38	59	65	67
		Změna oproti předchozímu roku (%)	55,26	10,17	3,08	4,48
		Cílová hodnota 2015				
Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských oblastí	počet	Dosažená	95	100	101	100
		Výchozí	75	95	100	101
		Změna oproti předchozímu roku (%)	26,67	5,26	1,00	-0,99
		Cílová hodnota 2015				
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst	počet	Dosažená	51,5	59,5	67,5	72,89
		Výchozí	37,5	51,5	59,5	67,5
		Změna oproti předchozímu roku (%)	37,33	15,53	13,45	7,99
		Cílová hodnota 2015				
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj venkovských oblastí (obcí)	počet	Dosažená	14,45	24,55	34,85	34,85
		Výchozí	8,22	14,45	24,55	34,85
		Změna oproti předchozímu roku (%)	75,79	69,90	41,96	0,00
		Cílová hodnota 2015				
Plocha regenerovaného a revitalizovanéh	km2	Dosažená	0,72	0,87	0,92	1,29
		Výchozí	0,4	0,72	0,87	0,92
		Změna oproti předchozímu	80,00	20,83	5,75	40,22

o území celkem		roku (%)				
		Cílová hodnota 2015				0,5
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	m ²	Dosažená	47306,28	59169,1	74411,01	118480,5
		Výchozí	30096,88	47306,28	59169,1	74411,01
		Změna oproti předchozímu roku (%)	57,18	25,08	25,76	59,22
		Cílová hodnota 2015				85000
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech celkem	m ²	Dosažená	55604,3	61533,94	59257,42	59257,42
		Výchozí	34224,1	55604,3	61533,94	59257,42
		Změna oproti předchozímu roku (%)	62,47	10,66	-3,70	0,00
		Cílová hodnota 2015				28000
Plocha revitalizovaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem	ha	Dosažená	4,71	6,98	7,84	14,13
		Výchozí	2,08	4,71	6,98	7,84
		Změna oproti předchozímu roku (%)	126,44	48,20	12,32	80,23
		Cílová hodnota 2015				7,8

Zdroj: REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014 [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

Cílem této osy je usilování o rozvoj regionu s respektem k zásadám trvale udržitelného rozvoje a zlepšením kvality života obyvatel venkova a měst. Princip rovných příležitostí (orientace na specifické potřeby obyvatel, rovné pracovní podmínky, informovanost, kvalitu života, prevenci sociálně-patologických jevů) je součástí všech projektů této prioritní osy. Pozitivní vliv schválených projektů na rovné příležitosti ke 31.12.2014 byl 95,4%.

Je zajímavé, že počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj venkovských oblastí (obcí) je téměř dvakrát menší (34,85 pracovní místa) než počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na udržitelný rozvoj měst (72,89 pracovní místa), přičemž počet podpořených projektů je přibližně stejný (111 u měst a velkoměst a 100 u venkovských oblastí) a plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech je téměř dvakrát nižší (59 257,42 m²) než měst (118 480,5 m²).

Mezi hlavní problémy této osy v posledních letech patří zpoždění v čerpání alokovaných prostředků a snížení alokace IPRM SV/003 a SV/004 v celkové výši 59 325 822 Kč (2,14 mil. EUR), která byla schválena k využití na financování projektů v oblasti podpory 2.2.

Další osou je osa 3, věnovaná cestovnímu ruchu. Cílem osy je zvýšení účasti cestovního ruchu na ekonomické prosperitě regionu a zaměstnanosti. Naplnění cíle se měří ukazateli počtu podpořených projektů, počtem vytvořených pracovních míst, délkou nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras (jsou podstatnou částí cestovního ruchu v České republice), počtem nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek (čím je větší ubytovací kapacita, tím více turistů region může pohodlně navštívit) a počtem zrekonstruovaných památkových objektů (které zvyšují celkovou atraktivitu regionu pro turisty). K tomuto cíli slouží zlepšení kvality infrastruktury a služeb. I u této osy všechny indikátory rostou a už v roce 2014 dosahovaly cílových hodnot pro rok 2015.

Tabulka 10. Indikátory prioritní osy 3

Název indikátoru	Měrná jednotka indikátoru	Hodnota	2011	2012	2013	2014
Počet podpořených projektů na rozvoj cestovního ruchu	počet	Dosažená	67	98	146	149
		Výchozí	42	67	98	146
		Změna oproti předchozímu roku (%)	59,52	46,27	48,98	2,05
		Cílová hodnota 2015	120			
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj cestovního ruchu	Počet	Dosažená	261,29	288,12	309,56	335,34
		Výchozí	196,25	261,29	288,12	309,56
		Změna oproti předchozímu roku (%)	33,14	10,27	7,44	8,33
		Cílová hodnota 2015	331			
Délka nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras	Km	Dosažená	51,3	96,08	161,66	183,13
		Výchozí	34,62	51,3	96,08	161,66
		Změna oproti předchozímu roku (%)	48,18	87,29	68,26	13,28
		Cílová hodnota 2015	100			
Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných	Počet	Dosažená	941	1398	1902	2051
		Výchozí	757	941	1398	1902
		Změna oproti předchozímu roku	24,31	48,57	36,05	7,83

lůžek celkem		(%)				
		Cílová hodnota 2015	1450			
Počet zrekonstruovaných památkových objektů	počet	Dosažená	8	11	18	20
		Výchozí	6	8	11	18
		Změna oproti předchozímu roku (%)	33,33	37,50	63,64	11,11
		Cílová hodnota 2015	20			

Zdroj: REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014 [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

U této oblasti nebyly spatřeny zvláštní problémy, kromě standardních problémů, charakteristických pro všechny osy.

Další prioritní osou je osa rozvoje podnikatelského prostředí, jejímž cílem je zvýšení atraktivity regionu pro podnikání a investice. Mezi indikátory stejně jako u ostatních os patří počet podpořených projektů. Kromě toho úspěšnost se měří indikátorem celkových realizovaných způsobilých výdajů na vytváření průmyslových zón a revitalizaci brownfields. Nové průmyslové zóny přinášejí zvýšení výrobní kapacity a počtu pracovních míst. Dále mezi indikátory patří plocha regenerovaného a revitalizovaného území celkem a revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields).

Doposud došlo k naplnění cíle pouze u indikátoru Počet podpořených projektů zaměřených na rozvoj podnikatelského prostředí. Jediný indikátor, který je plněn nedostatečně, je indikátor celkových realizovaných způsobilých výdajů na vytváření průmyslových zón a revitalizaci brownfields. Ke 31.12.2014 byl splněn pouze na 66%, ale závažné problémy tam spatřeny nebyly.

Tabulka 11. Indikátory prioritní osy 4

Název indikátoru	Měrná jednotka indikátoru	Hodnota	2011	2012	2013	2014
Počet podpořených projektů zaměřených na rozvoj podnikatelského prostředí	počet	Dosažená	35	42	56	72
		Výchozí	17	35	42	56
		Změna oproti předchozímu roku (%)	105,88	20,00	33,33	28,57
		Cílová hodnota 2015				63
Celkové realizované způsobilé výdaje na vytváření průmyslových zón a revitalizaci brownfields	tis. Kč	Dosažená	205 744,36	234 457,85	281 906,90	425 315,36
		Výchozí	42 826,30	205 744,36	234 457,85	281 906,90
		Změna oproti předchozímu roku (%)	380,42	13,96	20,24	50,87
		Cílová hodnota 2015				640 000
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektů na rozvoj podnikatelského prostředí celkem	počet	Dosažená	20	20	25	38
		Výchozí	9	20	20	25
		Změna oproti předchozímu roku (%)	122,22	0,00	25,00	52,00
		Cílová hodnota 2015				70
Plocha regenerovaného a revitalizovaného území celkem	km ²	Dosažená	0	0,01	0,03	0,04
		Výchozí	0	0	0,01	0,03
		Změna oproti předchozímu roku (%)	0,00	0,00	200,00	33,33
		Cílová hodnota 2015				0,05
Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem	ha	Dosažená	1,55	1,73	2,66	4,2
		Výchozí	1,2	1,55	1,73	2,66
		Změna oproti předchozímu roku (%)	29,17	11,61	53,76	57,89
		Cílová hodnota 2015				4,5

Zdroj: REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014* [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

V poslední, páté ose byly cíle dosaženy u všech indikátorů, a to u počtu podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc, počtu zasedání řídicích a poradních orgánů, realizace evaluačních studií a zpráv celkem a počtu uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí. Je to specifická osa, která se zabývá

podporou aktivit spojených s realizací a řízením ROP SV a podporou absorpční kapacity regionu soudržnosti Severovýchod. A indikátory poskytují kvantitativní informace o činnosti ROP SV.

Tabulka 12. Indikátory prioritní osy 5

Název indikátoru	Měrná jednotka indikátoru	Hodnota	2011	2012	2013	2014
Počet podpořených projektů zaměřených na technickou pomoc	Počet	Dosažená	34	36	38	41
		Výchozí	33	34	36	38
		Změna oproti předchozímu roku (%)	3,03	5,88	5,56	7,89
		Cílová hodnota 2015				
Počet zasedání řídicích a poradních orgánů	Počet	Dosažená	107	130	159	184
		Výchozí	84	107	130	159
		Změna oproti předchozímu roku (%)	27,38	21,50	22,31	15,72
		Cílová hodnota 2015				
Realizace evaluačních studií a zpráv celkem	Počet	Dosažená	13	15	20	26
		Výchozí	11	13	15	20
		Změna oproti předchozímu roku (%)	18,18	15,38	33,33	30,00
		Cílová hodnota 2015				
Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů a konferencí	Počet	Dosažená	187	223	241	259
		Výchozí	153	187	223	241
		Změna oproti předchozímu roku (%)	22,22	19,25	8,07	7,47
		Cílová hodnota 2015				

Zdroj: REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. *Výroční zpráva o realizaci ROP SV za rok 2014* [online]. [cit. 2015-8-28]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/6461/>

Realizace projektů v rámci této osy neměla závažné problémy.

Podle Rady Severovýchod existují určité problémy v zadávání zakázek. Vedoucí územního pracoviště Úřadu v Pardubicích je popisuje takto: "*Příjemci opakovaně chybují při zadávání veřejných zakázek, a to zejména při stanovení kvalifikačních a hodnotících kritérií. Dále mají potíže při posouzení nabídek, kdy nejsou vyloučeni uchazeči, kteří nesplňují zadávací podmínky. Problematickou oblastí jsou také změny v projektech po uzavření dodavatelské smlouvy, kdy dochází k nesprávnému použití jednacního řízení bez uveřejnění při zadání víceprací, nebo k podstatným změnám ve*

smlouvě nejčastěji v důsledku změn v harmonogramu provádění díla. V neposlední řadě velmi často dochází k porušení rozpočtové kázně v důsledku uplatnění výdajů za práce, které nebyly provedeny.³⁴

Z uvedené analýzy je patrné, že jediný problém nastává u počtu cestujících veřejnou dopravou, ale tento klesající trend je charakteristický i pro veřejnou dopravu obecně. Dalším problémem je porušování rozpočtové kázně ze strany obcí v oblasti ověřování realizovatelnosti projektu, na který je vydávána dotace, a to jak z hlediska financování, tak i ve fázi realizace a využití. Výdej dotací by měl mít jasná a jednoduchá pravidla a podmínky. Příkladem nevhodné podmínky je například stanovení takového indikátoru plnění zakázky, který se nedá přesně vyhodnotit.³⁵

Zadavatelé veřejných zakázek, zejména menší obce, přeměrovávají projekty na specializované firmy, protože jim chybí administrativní a odborná kapacita. V takových případech by bylo vhodné určení rozsahu odpovědnosti zadavatele zakázky za její plnění. I v zadávací dokumentaci a při hodnocení nabídek se vyskytují chyby, například kvalifikační kritéria omezují možnost účasti uchazečů. Dalším problémem jsou změny v projektech po uzavření dodavatelské smlouvy.

I přes tyto nedostatky realizace projektu ROP Severovýchod je velkým přínosem pro obyvatele měst a venkova. Hlavním přínosem je zlepšení životních podmínek, dopravní infrastruktury, rozvoje podnikání a vytváření nových pracovních míst.

³⁴ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. Chyby se neustále opakují. Jaké? Podívejte se a vyvarujte se jim [online]. [cit. 2015-10-05]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/chyby-se-neustale-opakuji-jake-podivejte-se-a-vyvarujte-se?highlightWords=problemy>

³⁵ REGIONÁLNÍ RADA NUTS II SEVEROVÝCHOD. Problematika porušování rozpočtové kázně ze strany obcí v souvislosti s čerpáním dotací podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů [online]. [cit. 2015-10-05]. Dostupné z: http://www.rada-severovychod.cz/file/6393_1_1/

6 Závěr

Primárním cílem této bakalářské práce bylo zkoumání a analyzování regionální politiky Evropské unie a její konkrétní realizace v rámci regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod prostřednictvím regionálních operačních programů v období 2007-2013, které byly podrobně popsány a charakterizovány v teoretické a praktické části.

Bakalářská práce je rozdělena do tří hlavních částí. Hlavním cílem první části práce bylo charakterizovat základní pojmy související s regionální politikou EU, popsat její úroveň, principy a nástroje, na kterých je budována. Na základě analýzy těchto atributů byl představen vznik a vývoj regionální politiky v rámci EU. Byly charakterizovány strukturální fondy a Fond soudržnosti, které představují nutné a nezbytné atributy pro provádění a uskutečňování regionální politiky. V této souvislosti byl také vysvětlen a objasněn význam operačních programů pro období 2007-2013 a základní principy jejich fungování.

Cílem druhé části práce bylo charakterizovat region soudržnosti Severovýchod. Tento region byl prozkoumán a analyzován z hlediska polohy, administrativního vymezení, demografické struktury, socioekonomické situace a cestovního ruchu. Region Severovýchod identifikoval své největší problémy. Mezi nejzávažnější a nejpodstatnější problémy regionu patří nedostatečná dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost, nedostatečné využití potenciálu cestovního ruchu, poškozené životní prostředí, nedostatečná občanská vybavenost a nízká atraktivnost venkova. Na základě formulování primárních problémů pro region soudržnosti Severovýchod byl vytvořen speciální regionální operační program, který je podrobně popsán v závěrečné části práce.

V poslední části práce došlo k analyzování a zhodnocení využívání regionální politiky EU a čerpání prostředků z ROP v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Pro programovací období 2007-2013 bylo vyčleněno pro ROP Severovýchod více než 656 mil. EUR s jednoznačným cílem - zvýšit atraktivitu regionu pro investice, podnikání a život obyvatel. Program nabízí evropské dotace pro inovativní a investiční projekty v Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji, jež tvoří NUTS II Severovýchod. Regionální operační program NUTS II Severovýchod zahrnuje pět prioritních os, které se zaměřují na dopravu a infrastrukturu, vyvážený rozvoj měst a obcí, ekonomiku a zaměstnanost, cestovní ruch, lidské zdroje a životní prostředí.

Nejvíce finančních prostředků bylo alokováno na Prioritní osu 1 - Rozvoj

dopravní infrastruktury (6072,2 mil. Kč.) a Prioritní osu 2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí (5579,8 mil. Kč.). Finanční podporu rovněž získala Prioritní osa 3 - Cestovní ruch, a to ve výši 3610,4 mil. Kč., avšak nejméně prostředků obdržely Prioritní osa 4 - Rozvoj podnikatelského prostředí (656,4 mil. Kč.) a Prioritní osa 5 - Technická pomoc (492,3 mil. Kč.).

Politika soudržnosti odvedla velmi významnou a záslužnou práci pro region Severovýchod. Konkrétně se jedná o vytvoření vlastního regionálního operačního programu a splnění tohoto úkolu na velmi vysoké úrovni. O tom, že tato práce byla provedena úspěšně, svědčí nejen existence velkého množství žadatelů a předkladatelů různých projektů, ale také skutečnost, že se regionální operační program dostal do povědomí široké veřejnosti.

Plnění programu se sleduje pomocí indikátorů, které jsou oficiálně určeny pro každou z prioritních os. V první prioritní ose, jejímž cílem je zkvalitnění silniční infrastruktury, infrastruktury letiště a zlepšení dopravní dostupnosti v regionu, většina ukazatelů roste. Zvyšuje se rovněž počet nových pracovních míst, délka rekonstruovaných silnic, atd. Avšak v posledních letech nebyl realizován žádný projekt na výstavbu nových silnic. Problémem může být i pokles počtu osob přepravených veřejnou dopravou, ale tento trend je obecný v současné době, dostupnost osobních aut trvale roste.

Druhá prioritní osa má také pozitivní výsledky. Počet nových pracovních míst, plocha regenerovaného území se zvyšují nebo alespoň zůstávají na stejné úrovni (v případě plochy regenerovaných a revitalizovaných objektů ve venkovských oblastech). Ukazatele v této ose převyšují cílové hodnoty.

Třetí prioritní osa, která se týká rozvoje cestovního ruchu, nemá žádné větší problémy. V posledním roce se zpomalilo tempo růstu počtu nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných lůžek, ale i přesto indikátor převyšuje cílovou hodnotu o čtvrtinu.

Čtvrtá prioritní osa se zabývá rozvojem podnikání. Tato osa má nejhorší výsledky. U většiny ukazatelů nejsou splněny cílové hodnoty. Situace se může zlepšit, ale například výše celkových realizovaných způsobilých výdajů na vytváření průmyslových zón a revitalizaci brownfields je splněna pouze na 66 % a vyžaduje další investice. Z analýzy plyne, že v následujících letech by pozornost měla být zaměřena především na tuto osu.

Pátá prioritní osa je specifická a týká se realizací a řízení ROP SV, schopnosti Regionální rady plnit své funkce, poskytovat informace, pořádat workshopy. Žádné

vážné problémy u této osy spatřeny nebyly. Regionální rada ROP SV by měla i nadále propagovat možnost čerpání prostředků z fondů EU pro subjekty, které mohou mít o to zájem.

Samozřejmě že v rámci plnění projektů se vyskytují i problémy. Mezi ně patří například změny měnového kurzu, administrativní kapacita, nesrovnalosti, velká míra chybovosti atd. Rovněž problémem je porušování rozpočtové kázně ze strany obcí. Pro eliminaci těchto problémů je doporučeno monitorování situace, nastavení přísnějších podmínek pro zadavatele zakázek a průběh hodnocení obdržených nabídek.

Prosperující a úspěšný rozvoj regionu mohou pozorovat obyvatelé Libereckého, Pardubického a Královéhradeckého kraje a rovněž také turisté takřka na každém kroku. Díky existenci politiky soudržnosti a podpoře důležitých projektů cílených na region Severovýchod či jeho jednotlivé kraje se nabízejí rozmanité možnosti, jak prakticky a efektivně realizovat zlepšení a zvýšení úrovně rozvoje regionu.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

KOL. AUTORŮ. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 455 s. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-086-4.

LACINA, Karel. Regionální rozvoj a veřejná správa. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, 69 s. ISBN 978-80-86754-74-1.

MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN. Regionální a municipální ekonomie. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2011, 199 s. ISBN 978-80-245-1836-7.

MATOUŠKOVÁ, Zdena. Regionální a municipální ekonomika. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 156 s. ISBN 8024500612.

STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVÁRNÍK. Regionální politika a její nástroje. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.

WOKOUN, René. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 326 s. ISBN 80-245-0517-7.

WOKOUN, René, MATES, Pavel a KOL.AUTORŮ. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde Praha a.s., 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.

Elektronické zdroje

CELKOM PRAHA, s.r.o. Operační program 2014-2020. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.celkom.cz/operacni-programy-2014-2020>

Český statistický úřad. Základní ekonomické údaje regionu soudružnosti Severovýchod za rok 2013. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.czso.cz>

GRANTIKA ČESKÉ SPORITELNY, A.S. Regionální operační program NUTS II Severovýchod. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/tema-50271/regionalni-operacni-program-nuts-ii-severovychod->

1416/month=9&year=2014&type=future&r=29/

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/cf177bdf-81e7-4a72-8a70-2d189f1165e1/SRR-2014-2020.pdf?ext=.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Regiony regionální politiky. [online]. [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program 2007-2013. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013>

Rada Severovýchod. Roční zhodnocení ROP SV. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/rocni-zhodnoceni-rop-sv>.

Regionální informační servis. Hospodářské prostředí Libereckého kraje. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/>

Regionální informační centrum. Srovnání kraje s Českou republikou. [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/liberecky-kraj/kraj/>

Regionální rada. Celková alokace zdrojů pro ROP 2007-2013. [online]. [cit. 2015-3-12]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/file/5545/>

Strukturální fondy. Struktura regionálního programu Severovýchod. [online]. [cit. 2015-03-21]. https://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/5b87982e-9312-4786-8a6d-7f6f22ae3022/Zakladni-informace-o-ROP-Severovychod-brozura_5b87982e-9312-4786-8a6d-7f6f22ae3022.pdf

Seznam tabulek

Tabulka 1. Rozdíl mezi tradiční a současnou regionální politikou.....	16
Tabulka 2. Úrovně regionálního členění území.....	30
Tabulka 3. Rozdělení prostředků fondu EU mezi cíle regionální politiky	32
Tabulka 4. Základní geografické údaje krajů k 1. 1. 2014	34
Tabulka 5. Údaje o počtu obyvatel krajů k 1. 1. 2014.....	35
Tabulka 6. Základní ekonomické údaje regionu soudružnosti Severovýchod za rok 2013	37
Tabulka 7. Úspěšnost podaných žádostí	56
Tabulka 8. Indikátory prioritní osy 1	58
Tabulka 9. Indikátory prioritní osy 2	60
Tabulka 10. Indikátory prioritní osy 3	62
Tabulka 11. Indikátory prioritní osy 4	64
Tabulka 12. Indikátory prioritní osy 5	65

Seznam grafů

Graf 1. Celková alokace zdrojů pro ROP 2007-2013 (v mil. Kč)	39
Graf 2. Finanční zdroje poskytnuté z ERDF (Evropský fond regionálního rozvoje).....	39
Graf 3. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 1	42
Graf 4. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 1 v mil. Kč	43
Graf 5. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 2	45
Graf 6. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 2 v mil. Kč	46
Graf 7. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 3	48
Graf 8. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 3 v mil. Kč	49
Graf 9. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 4	51
Graf 10. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 4 v mil. Kč	52
Graf 11. Počet zaregistrovaných a schválených projektů - Prioritní osa 5	53
Graf 12. Alokace finančních prostředků v rámci prioritní osy 5 v mil. Kč	54

Seznam obrázků

Obrázek 1. Mapa skladby 14 krajů (NUTS III) do osmi regionů soudružnosti (NUTS II)	35
---	----